

**Kainuun sosiaali- ja terveyden-
huollon kuntayhtymä**

Sisäisen valvonnan väliraportit tammi-kesäkuu 2020

Sisällys

Johdanto	3
Hallinto	14
Keskitetyt tukipalvelut	15
Perhepalvelut	20
Sairaanhoidon palvelut	25
Terveyden ja sairaudenhoidon palvelut	26
Vanhuspalvelut	28
Ympäristöterveydenhuolto	33

Johdanto

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on toiminut vuodesta 2013 alkaen. Kainuun maakunta -kuntayhtymä hoiti aiemmin Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän hoidettavaksi perussopimuksella annetut tehtävät.

Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi. Puolangan kunta on osajäsenenä Kainuun sairaanhoitopiirissä, kehitysvammaisten erityishuoltopiirissä ja Kainuun ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueessa sekä osassa tukipalveluista.

Kuntayhtymän tehtävänä on järjestää jäsenkuntien puolesta laissa säädetty erikoissairaanhoido ja kehitysvammaisten erityishuolto niiltä osin kuin kunnat eivät itse järjestä tehtäviä sekä jäsenkuntien puolesta kaikki muut kuntien lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut lukuun ottamatta lasten päivähoitoa. Kuntayhtymä voi tuottaa toimialansa palveluita muille kunnille, kuntayhtymille ja yhteistyötahoille sopimuksin. Lisäksi kuntayhtymä voi järjestää jäsen- ja osajäsenkuntien puolesta muuta palvelutoimintaa ja tukipalveluita.

Puolangan kunta ostaa erikoissairaanhoidon palvelut Kainuun sote -kuntayhtymältä ulkokunnan tavoin. Muut jäsenkunnat osallistuvat kustannusten rahoitukseen perussopimuksessa sovittujen maksuosuuserusteiden mukaisesti.

Kuntayhtymän toiminta-ajatuksena on perussopimuksen mukaan:

1. edistää ja ylläpitää väestön terveyttä, hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä sosiaalista turvallisuutta
2. kaventaa väestöryhmien välisiä terveyseroja
3. toteuttaa väestön tarvitsemien palveluiden yhdenvertaista saatavuutta, laatua ja potilasturvallisuutta

1. Talouden seuranta ja raportointi

Talouden hoidossa ja seurannassa on noudatettu organisaatiolle annettuja ohjeita. Vuoden 2020 talousarviossa annettujen ohjeiden lisäksi yhtymähallituksen 22.1.2020 § 4 hyväksymässä talousarvion 2020 täytäntöönpano-ohjeessa on annettu tarkempia ohjeita talouden hoitoon ja seurantaan. Järjestelmällistä talouden seuranta ja toiminnan sopeuttamista on toteutettu koko tarkastelujakson ajan. Taloutta on seurattu kuukausittaisissa johtoryhmän sekä tulos- ja vastuualueiden kokouksissa. Talousarvion toteutumista on seurattu kuukausittain yhtymähallitukselle ja valtuutetuille sekä kunnille tehtävän kuukausiraportin perusteella.

Henkilöstön palkkauksessa on noudatettu täyttölupamenettelyohjetta. Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän talousarvio 2020 sekä talous- ja toimintasuunnitelma 2021–2023 hyväksyttiin yhtymävaltuustossa 18.12.2019 § 24. Talousarvion käyttösuunnitelma käsiteltiin yhtymähallituksessa 22.4.2020 § 110. Talousarviomuutokset käyttösuunnitelmaan tehtiin tulosalueilla siten, että kuntayhtymätasolla toimintatuottojen ja toimintakulujen loppusummat kasvoivat 0,4 milj. € ja talousarvion loppusumma pysyi alkuperäisen talousarvion mukaisena. Käyttösuunnitelmassa toimintakulujen lisäys verrattuna tilinpäätökseen 2019 on 0,5 %.

Yhtymähallitus päätti koko kuntayhtymän henkilöstöä koskevan YT -menettelyn aloittamisesta 9.10.2019 § 248. Tavoitteena on -2,0 M€ säästöt henkilöstömenoissa. Tämä tavoite sisällytettiin vuoden 2020 talousarvioon kokonaisuudessaan etukäteen. Yhtymähallitus käsittelee 31.3.2020 § 92 Yhteistoimintaneuvotteluiden päättämisen ja hyväksyi yhteensä 1,4 M€:n suuruiset säästö- ja kehittämissuositukset, joista tulosalueet ovat kohdentaneet 1.7.2020 mennessä tulosyksiköille yhteensä 0,6 M€. Yhtymävaltuusto teki kokouksessaan 17.6.2020 § 13 talousarvion 2020 muutokset ja hyväksyi, että yhtymähallituksen huhtikuussa 2020 hyväksymän talousarvion käyttösuunnitelman alijäämä 3 854 380,27 euroa kasvaa 7 500 000,00 eurolla, jolloin kokonaisalijäämäksi muodostuu huhtikuun toteuman pohjalta laaditun vuosiennusteen mukaan 11 354 380,27 euroa. Muutokset johtuvat COVID-19 -koronaviruspandemiasta. Laskelmassa ei ole otettu huomioon valtiolta tulevaa COVID-19 -koronaviruspandemian kompensatiota.

	KÄYTTÖSUUNNITELMA 2020 22.4. § 110	MUUTOS	MUUTOS	TALOUSARVIO MUUTOKSEN JÄLKEEN 2020
	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	%	* 1.000
TOIMINTATUOTOT	349 136	-2 400	-0,7	346 736
TOIMINTAKULUT	-338 260	-5 100	1,5	-343 360
TOIMINTAKATE	10 875	-7 500	-69,0	3 375
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1 706	0	0,0	-1 706
VUOSIKATE	9 170	-7 500	-81,8	1 670
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 024	0	0,0	-13 024
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-3 854	-7 500	194,6	-11 354

TOIMINTATUOTOT

Talousarvion (ilman liikelaitoksia) mukaan toimintatuotot ovat vuodelle 2020 yhteensä 348,8 milj. euroa. Käyttösuunnitelmassa (ilman liikelaitoksia) toimintatuottojen loppusumma on 349,1 milj. euroa. Toimintatuottoja on kertynyt kesäkuun loppuun mennessä 167,7 milj. euroa, joka on 48,0 % koko vuoden käyttösuunnitelmasta. Toimintatuottojen arvioidaan toteutuvan 0,5 milj. euroa eli 0,1 % käyttösuunnitelmaa pienempinä. Toimintatuotot yhtymähallituksen 17.6.2020 hyväksymässä muutetussa talousarviossa ovat 346,7 milj. euroa. Vuosiennuste tammi-kesäkuun toteuman perusteella on 348,7 milj. euroa eli muutettua talousarviota 2,0 milj. euroa suurempi. Ero johtuu pääosin

arvioidusta COVID-19 -koronaviruspandemian valtion kompensatiosta, jota ei ole huomioitu talousarviomuutoksessa.

TOIMINTAKULUT

Talousarvion (ilman liikelaitoksia) mukaan toimintakulut ovat vuodelle 2020 yhteensä 337,9 milj. euroa. Käyttösuunnitelmassa (ilman liikelaitoksia) toimintakulujen loppusumma on 338,3 milj. euroa. Toimintakuluja on kertynyt kesäkuun loppuun mennessä 168,5 milj. euroa, joka on 49,8 % koko vuoden käyttösuunnitelmasta. Toimintakuluja on kertynyt 3,0 % enemmän kuin vuonna 2019 vastaavana ajankohtana. Toimintakulujen arvioidaan toteutuvan 7,1 milj. euroa eli 2,1 % käyttösuunnitelmaa suurempina johtuen COVID-19-konapandemiasta. Vuonna 2019 toimintakulujen kokonaistoteuma oli 336,5 milj. euroa. Toimintakulut yhtymähallituksen 17.6.2020 hyväksymässä muutetussa talousarviossa ovat 343,4 milj. euroa. Vuosiennuste tammi-kesäkuun toteuman perusteella on 345,3 milj. euroa eli muutettua talousarviota 2,0 milj. euroa suurempi.

Tiliryhmäkohtaiset talousarviovertailut on tehty suhteessa alkuperäisen talousarvion käyttösuunnitelmaan.

Henkilöstökuluja on kertynyt kesäkuun loppuun mennessä 88,5 milj. euroa. Tämä on 48,7 % koko vuodelle käyttösuunnitelmassa varatusta määrärahasta 181,6 milj. euroa. Arvio lomakorvauksista on jaksotettu kuukausikohtaisesti. Kertymästä puuttuvat kuitenkin yhden kuukauden työvuo-rolisät. Henkilöstökulujen kasvu edellisen vuoden vastaavaan aikaan on 3,4 % eli 2,9 milj. euroa. Henkilöstökulujen arvioidaan toteutuvan 1,9 milj. euroa eli 1,0 % käyttösuunnitelmaa suurempina. Vuoden 2019 henkilöstökulujen kokonaistoteuma oli 176,8 milj. euroa.

Henkilötyövuositavoite koko vuodelle on 3.426 HTV2. Kesäkuun lopun HTV2 on 3.401 eli 25 HTV2 pienempi kuin tavoite. Vuoden 2019 kesäkuun HTV2 toteuma on ollut 3.389 eli kuluvan vuoden vastaavan ajankohdan HTV2 on 12 suurempi kuin vuosi sitten.

Asiakaspalvelujen ostoja on kertynyt kesäkuun loppuun mennessä 27,6 milj. euroa. Tämä on 54,5 % budjetoidusta. Verrattuna vuoteen 2019 asiakaspalvelujen ostoja on kertynyt 7,9 % eli 2,0 milj. euroa enemmän. Asiakaspalvelujen ostot toteutuvat tämän hetken arvion mukaan 7,0 milj. euroa eli 13,8 % käyttösuunnitelmaa suurempina. Vuoden 2019 asiakaspalvelujen kokonaistoteuma oli 56,1 milj. euroa ja vuoden 2020 käyttösuunnitelmassa asiakaspalvelujen ostoihin on varattu 50,7 milj. euroa.

Muiden palvelujen ostoja on kertynyt kesäkuun loppuun mennessä 23,4 milj. euroa, joka on 49,8 % budjetoidusta. Verrattuna vuoteen 2019 muiden palvelujen ostoja on kertynyt -6,4 % eli 1,6 milj. euroa vähemmän. Muiden palvelujen ostot toteutuvat tämän hetken arvion mukaan 1,8 milj. euroa eli 3,8 % käyttösuunnitelmaa pienempinä. Vuoden 2019 muiden palvelujen ostojen kokonaistoteuma oli 47,3 milj. euroa ja vuoden 2020 käyttösuunnitelmassa muiden palvelujen ostoihin on varattu 47,0 milj. euroa.

Aine- ja tarvikehankinnat ovat toteutuneet kesäkuun loppuun mennessä 53,8 % budjetoidusta eli 15,0 milj. euroa. Verrattuna vuoteen 2019 aine- ja tarvikehankintoja on kertynyt 14,9 % eli 1,9 milj. euroa enemmän. Aine- ja tarvikehankinnat toteutuvat tämän hetken arvion mukaan 1,7 milj. euroa eli 6,2 % käyttösuunnitelmaa suurempina COVID-19-koronaviruspandemiasta johtuen.. Vuoden 2019 aine- ja tarvikehankintojen kokonaistoteuma oli 25,5 milj. euroa ja vuoden 2020 käyttösuunnitelmassa aine- ja tarvikehankintoihin on varattu 27,8 milj. euroa.

Avustukset ovat toteutuneet kesäkuun loppuun mennessä 43,3 % budjetoidusta eli 6,4 milj. euroa. Tämä on -7,3 % eli 0,5 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2019 vastaavana ajankohtana. Avustukset toteutuvat tämän hetken arvion mukaan 1,3 milj. euroa eli -8,8 % käyttösuunnitelmaa pienempinä. Vuoden 2019 avustuskulujen kokonaistoteuma oli 14,8 milj. euroa ja vuoden 2020 käyttösuunnitelmassa avustusmenoihin on varattu 14,9 milj. euroa.

Vuokrat ovat toteutuneet 48,8 % budjetoidusta eli 7,2 milj. euroa. Tämä on 4,1 % eli 0,3 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2019 vastaavana ajankohtana. Vuokratulot toteutuvat tämän hetken arvion mukaan 0,3 milj. euroa eli -2,3 % käyttösuunnitelmaa pienempinä. Vuoden 2019 vuokratulujen kokonaistoteuma oli 13,9 milj. euroa ja vuoden 2020 käyttösuunnitelmassa vuokramenoihin on varattu 14,7 milj. euroa.

Muiden toimintakulujen toteumaprosentti on 21,0 % ja niiden arvioidaan toteutuvan -5,7 % eli 0,1 milj. euroa käyttösuunnitelmaa pienempinä. Muiden toimintakulujen kokonaistoteuma oli vuonna 2019 2,2 milj. euroa ja vuoden 2020 käyttösuunnitelmassa muihin toimintamenoihin on varattu 1,6 milj. euroa.

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuottoja ja -kuluja arvioidaan kertyvän talousarvion mukaisesti, nettokertymä yhteensä -1,7 milj. euroa, vuonna 2019 vastaava kertymä oli yhteensä -1,3 milj. euroa. Rahoituserät rasittavat vuoden 2020 tulosta 0,4 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

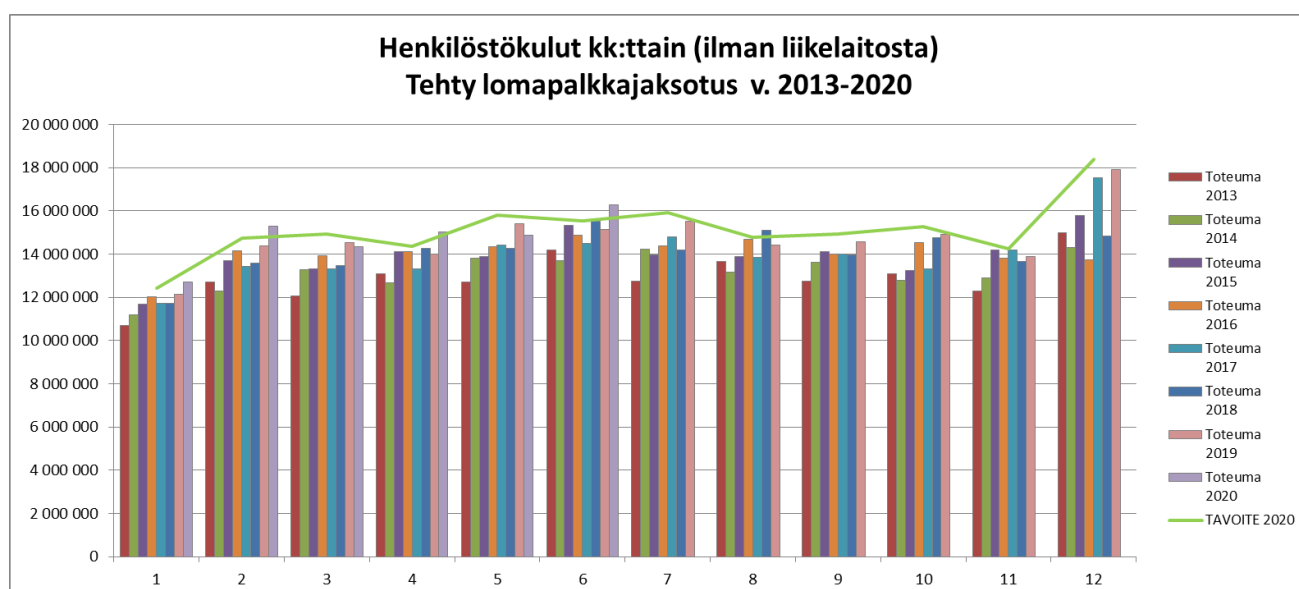
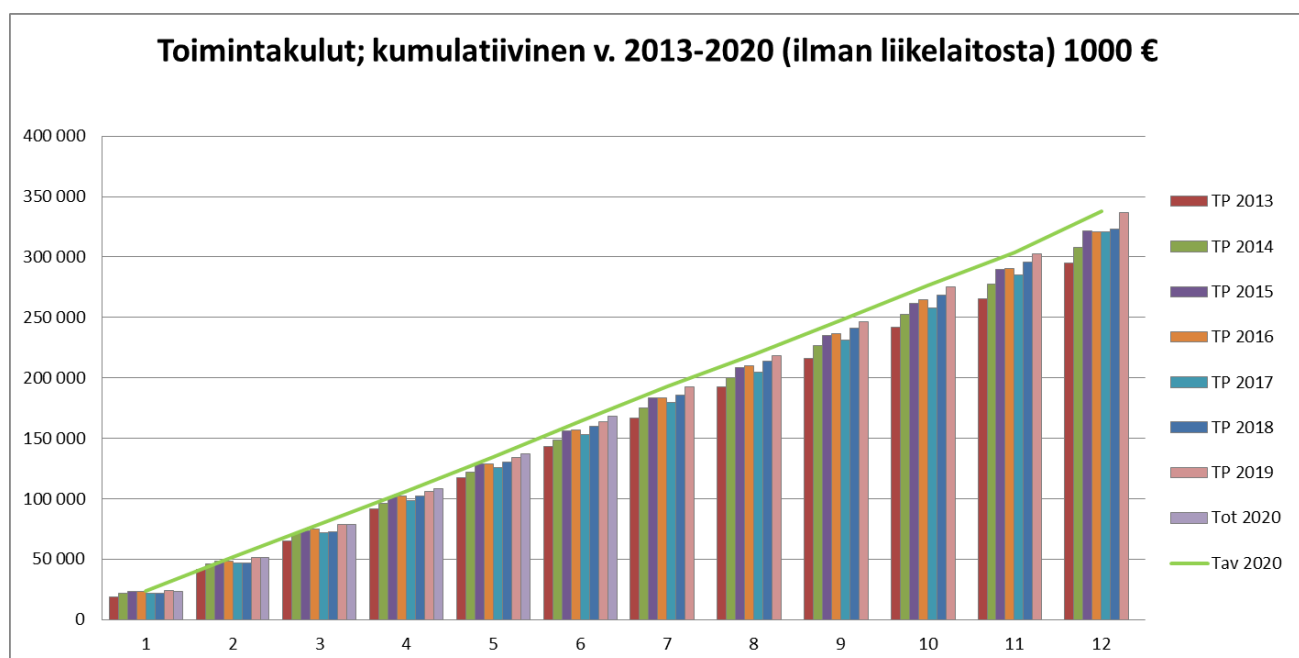
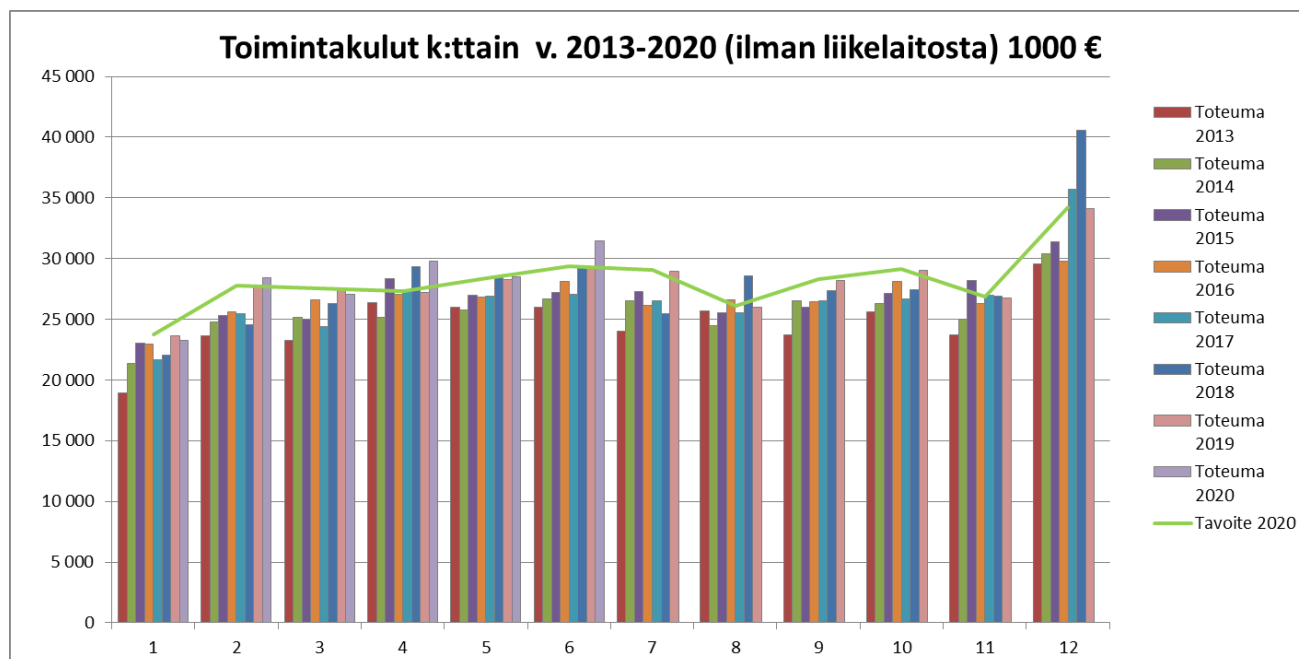
POISTOT

Poistojen arvioitu kokonaismäärä vuodelle 2020 on 13,0 milj. euroa, joka on 5,1 milj. euroa eli 65 % edellisvuotta enemmän.

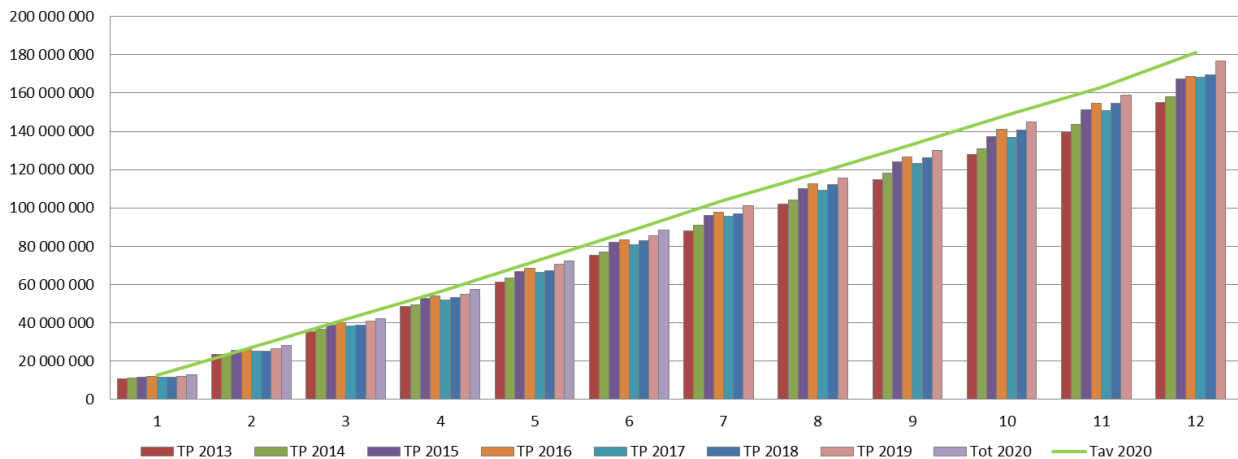
TULOSENNUSTE

Alkuperäinen talousarvio on -3,9 milj. euroa alijäämäinen. Kuluvan vuoden tilikauden tulosenuste tammi-kesäkuun toteuman perusteella on -11,4 milj. euroa alijäämäinen, mikä on sama kuin yhtymävaltuuston 17.6.2020 hyväksymän muutetun talousarvion tilikauden 2020 alijäämä.

Toteumaennuste v. 2020											
Toteuma 1-6/2020											
Kainuun sote 1 000 €	Tilinpäätös 2019	KS 2020	Tot. 1 - 6.2019	Tot. 1-6.2019 / TP 2019	Tot. 1 - 6.2020	1-6.2020 /TA2020 muut.jälk	Muutos 1-6.kul.vuosi /1-6 ed.vuosi	TA - Tot. 2020	Ennuste 2020	Ylitys/alitus	Muutos ennuste 2020/ KS 2020
	1 000 EUR	1 000 EUR	1 000 EUR	%	1 000 EUR	%	%	EUR	1 000 EUR	1 000 EUR	%
MYYNITTUOTOT	308 339	309 513	145 436	47,2	153 387	49,6	5,5	156 126	308 051	-1 462	-0,5
<i>/.Kuntien rahoitusosuus edellisestä</i>	<i>291 200</i>	<i>290 800</i>	<i>138 000</i>	<i>47,4</i>	<i>145 400</i>	<i>50,0</i>	<i>5,4</i>	<i>145 400</i>	<i>290 800</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
<i>Myyntituotot pl.kuntien rahoitusosuus</i>	<i>17 139</i>	<i>18 713</i>	<i>7 436</i>	<i>43,4</i>	<i>7 987</i>	<i>42,7</i>	<i>7,4</i>	<i>10 726</i>	<i>17 251</i>	<i>-1 462</i>	<i>-7,8</i>
MAKSUTUOTOT	28 588	29 119	12 503	43,7	11 518	39,6	-7,9	17 601	27 038	-2 081	-7,1
TUET JA AVUSTUKSET	4 736	6 633	1 218	25,7	821	12,4	-32,6	5 812	9 379	2 746	41,4
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 068	3 871	1 836	45,1	1 926	49,8	4,9	1 945	4 196	325	8,4
TOIMINTATUOTOT	345 731	349 136	160 992	46,6	167 652	48,0	4,1	181 484	348 665	-472	-0,1
Palkat ja palkkiot	-143 473	-146 141	-69 629	48,5	-72 065	49,3	3,5	-74 076	-149 203	-3 061	2,1
Henkilösivulut	-33 286	-35 424	-15 965	48,0	-16 442	46,4	3,0	-18 982	-34 254	1 170	-3,3
HENKILÖSTÖKULUT ULKO	-176 759	-181 566	-85 593	48,4	-88 507	48,7	3,4	-93 059	-183 457	-1 891	1,0
Asiakaspalvelujen ostot	-56 074	-50 666	-25 586	45,6	-27 613	54,5	7,9	-23 053	-57 648	-6 981	13,8
Muiden palvelujen ostot	-47 334	-47 022	-25 003	52,8	-23 396	49,8	-6,4	-23 626	-45 241	1 781	-3,8
PALVELUJEN OSTOT	-103 408	-97 688	-50 589	48,9	-51 009	52,2	0,8	-46 679	-102 888	-5 201	5,3
AINEET, TARVIKKEET J	-25 541	-27 849	-13 052	51,1	-14 993	53,8	14,9	-12 856	-29 572	-1 724	6,2
AVUSTUKSET	-14 771	-14 860	-6 943	47,0	-6 438	43,3	-7,3	-8 423	-13 553	1 307	-8,8
VUOKRAT	-13 874	-14 698	-6 892	49,7	-7 177	48,8	4,1	-7 521	-14 353	345	-2,3
Muut toimintakulut	-2 167	-1 600	-411	19,0	-336	21,0	-18,1	-1 263	-1 509	91	-5,7
MUUT TOIMINTAKULUT	-16 041	-16 298	-7 303	45,5	-7 513	46,1	2,9	-8 785	-15 862	436	-2,7
TOIMINTAKULUT	-336 520	-338 260	-163 481	48,6	-168 460	49,8	3,0	-169 800	-345 333	-7 073	2,1
TOIMINTAKATE	9 212	10 875	-2 488	-27,0	-808	-7,4	-67,5	11 683	3 332	-7 543	-69,4
RAHOITUSTUOTOT JA -K	-1 276	-1 706	-428	33,5	-712	41,7	66,4	-994	-1 706	0	0,0
VUOSIKATE	7 936	9 170	-2 916	-36,7	-1 520	-16,6	-47,9	10 690	1 626	-7 544	-82,3
POISTOT JA ARVONALEN	-7 936	-13 024	-3 511	44,2	-5 955	45,7	69,6	-7 069	-13 024	0	0,0
TIKKAUDEN TULOS (ULK)	0	-3 854	-6 427		-7 475	194,0	16,3	3 621	-11 398	-7 544	195,7

Henkilöstökulut; kumulatiivinen (ilman liikelaitosta) Tehty lomapalkkajaksotus v. 2013-2020

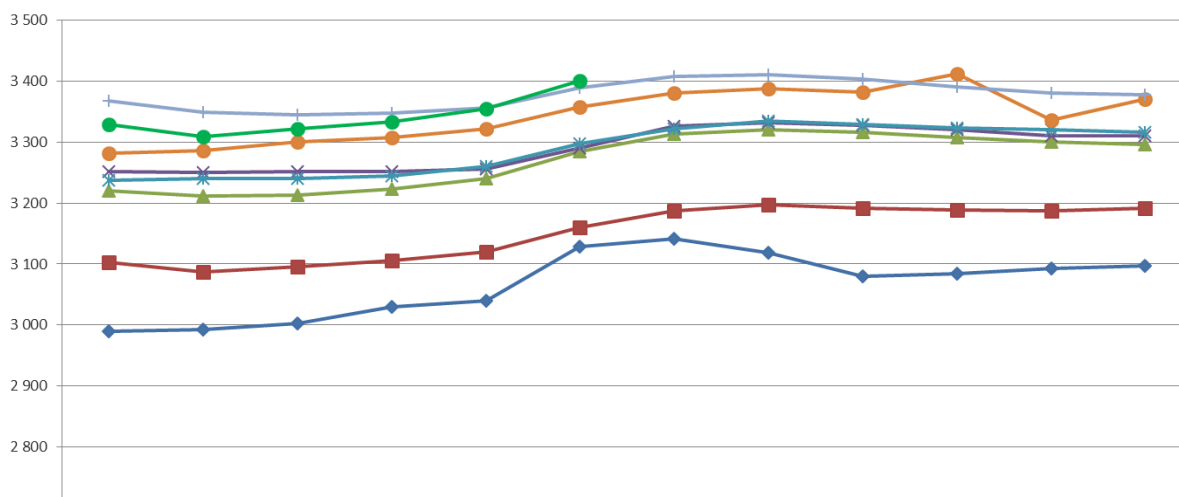

HENKILÖTYÖVUODET (HTV2)

HTV2 saadaan, kun henkilötyövuodesta (bruttotyöpanos) vähennetään kaikki poissaolot ts. varsinainen tehty työaika eli nettotyöpanos (Riitta Uhrman 18.10.2016)

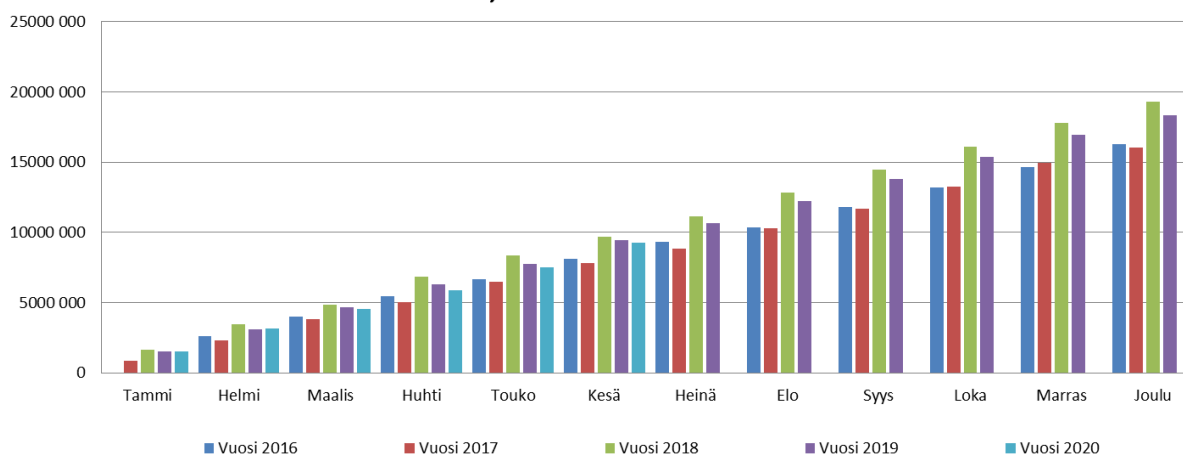
Tulosalue	TOTEUM A 2015		TOTEUM A 2016		TOTEUM A 2017		Toteuma 2018		Toteuma 2019		HTV2 tavoite vuodelle 2020 (yhtymähallitus 22.1.2020 § 5)	Toteuma 2020 kesäkuu	Ero Tot-20 /Tav -20
	Tammi-joulukuu	Ero 2015/2014	Tammi-joulukuu	Ero 2016/2015	Tammi-joulukuu	Ero 2017/2016	Tammi-joulukuu	Ero 2018/2017	Tammi-joulukuu	Ero 2019/2018			
Kuntayhtymän hallinto	33	-11	34,6	2	42,6	8	45	2	27	-18	40	23	-17
Johdon tuki	9,8		12	2	14	2	15	1	13	-2	13	11	-2
TKS-yhteiset ja kirjasto	6,5		7	0	6,5	0	7	0	7	1	7	7	0
Hanketyöntekijät	17		16	-1	22	6	23	1	7	-16	20	5	-15
Keskitetty yhteiset palvelut	330	1	332,0	2	322,1	-10	323	1	272	-51	247	238	-10
Varahenkilöstö, rekrytointi, hoitologistikot			110		116	6	95	-21	81	-14	82	59	-23
Pilottipooli							43	43	30	-14	22	37	15
Muut keskitetyt yht palvelut			222		207	-16	185	-22	161	-24	144	142	-2
Perhepalvelut	666	36	656	-11	643	-12	646	3	645	-1	644	627	-17
Sairaanhoidon palvelut	387	81	406	19	407	1	431	24	215	-216	272	281	9
Terveyden- ja sh-palvelut	976	2	984	8	985	1	984	-2	1276	293	1269	1282	13
Ympäristöterveydenhuolto	35	-6	32	-4	31	-1	31	0	30	-2	31	31	0
Vanhuspalvelut	870	3	866	-4	885	19	911	26	915	3	924	920	-4
Kuntayhtymä yhteensä	3 297	106	3 310	13	3 316	6	3 371	56	3 379	7	3 426	3 401	-25
Kainuun Työterveys LL	48	-4	52	4	52	0	49	-3	0	-49	0	0	0
Kaikki yhteensä	3 345	102	3 362	17	3 368	6	3 420	53	3 379	-42	3 426	3 401	-25

HTV2 toteuma kk:ttain v. 2013-2020; ilman liikelaitosta

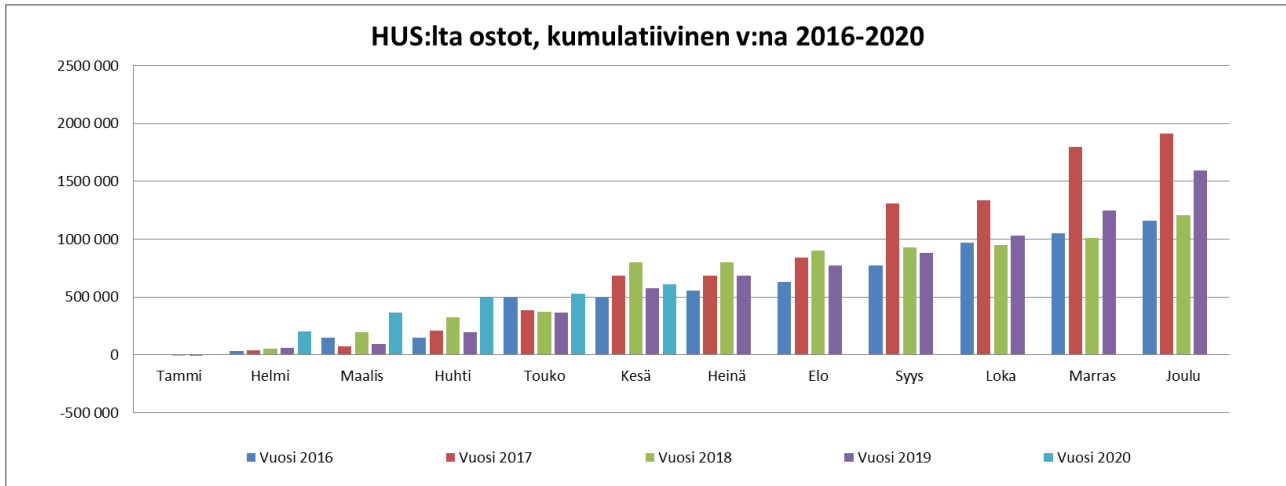
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
v. 2013	2 990	2 993	3 003	3 031	3 040	3 129	3 141	3 118	3 080	3 084	3 093	3 097
v. 2014	3 103	3 087	3 096	3 106	3 120	3 160	3 187	3 197	3 192	3 189	3 188	3 191
v. 2015	3 221	3 211	3 213	3 224	3 241	3 284	3 313	3 320	3 316	3 307	3 301	3 297
v. 2016	3 251	3 250	3 251	3 251	3 256	3 290	3 326	3 332	3 327	3 320	3 310	3 310
v. 2017	3 238	3 240	3 240	3 245	3 260	3 297	3 322	3 334	3 329	3 323	3 320	3 316
v. 2018	3 281	3 286	3 301	3 308	3 322	3 357	3 380	3 388	3 382	3 412	3 336	3 371
v. 2019	3 367	3 349	3 344	3 348	3 356	3 389	3 408	3 411	3 403	3 390	3 381	3 378
v. 2020	3 329	3 309	3 322	3 333	3 355	3 401						

OYS:lta ostot, kumulatiivinen v:na 2016-2020

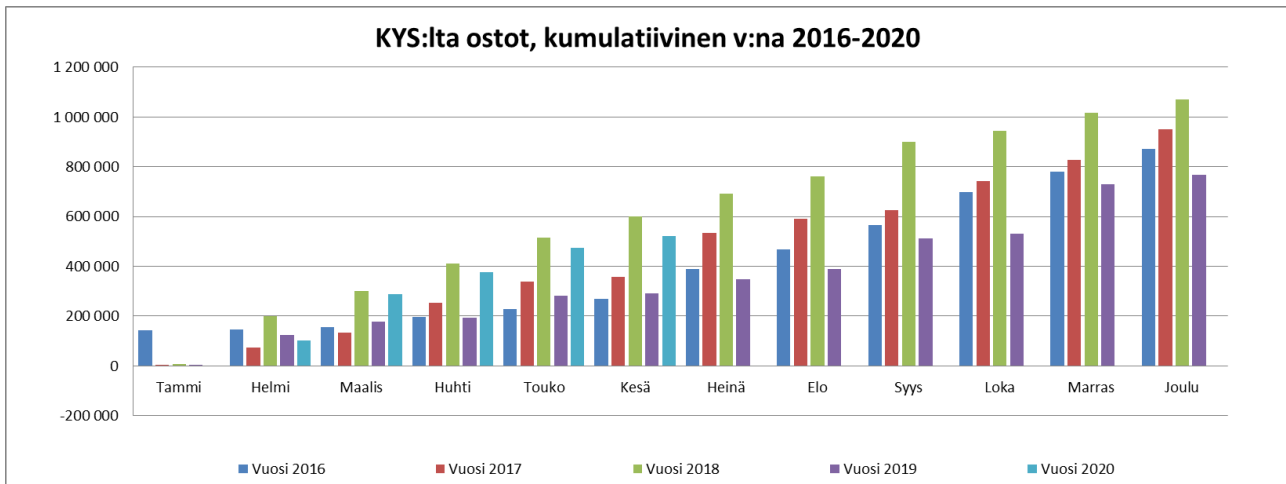

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Muutos-% ed.v.
Vuosi 2008	665 435	1 425 578	2 049 981	2 725 669	3 320 712	3 890 435	4 290 658	4 947 522	5 819 137	6 774 630	7 650 798	8 457 980	
Vuosi 2009	743 226	1 643 875	2 411 271	3 014 923	3 847 616	4 495 803	5 252 990	5 818 225	6 775 713	7 606 182	8 530 100	9 596 078	13,5
Vuosi 2010	684 963	1 711 057	2 916 793	4 002 906	5 174 023	6 168 577	6 974 995	7 883 624	9 071 272	10 157 298	11 179 908	11 638 577	21,3
Vuosi 2011	622 850	1 791 338	2 683 037	3 708 856	4 810 951	5 896 294	6 984 249	8 015 844	9 251 676	10 576 272	11 454 901	12 519 091	7,6
Vuosi 2012	1 291 133	2 693 325	3 895 401	4 802 889	5 889 169	6 701 060	7 470 958	8 370 337	9 689 871	11 128 948	12 176 056	13 282 334	6,1
Vuosi 2013	1 035 763	2 202 506	3 021 869	4 120 750	5 069 360	6 206 684	7 491 714	8 547 776	9 721 564	10 868 910	12 326 285	13 471 082	1,4
Vuosi 2014	991 583	2 074 145	3 671 945	4 674 442	6 242 235	7 489 476	8 353 757	9 558 593	10 873 973	12 139 085	13 347 536	14 893 511	10,6
Vuosi 2015	967 850	2 518 102	4 313 898	5 729 385	6 973 779	8 449 869	9 717 376	10 927 124	12 416 105	13 621 683	15 020 882	16 493 387	10,7
Vuosi 2016		2 586 280	3 990 204	5 452 160	6 692 628	8 104 656	9 296 951	10 373 638	11 801 554	13 193 337	14 664 767	16 258 881	-1,4
Vuosi 2017	836 228	2 295 370	3 794 830	5 025 648	6 461 590	7 800 688	8 819 778	10 279 567	11 667 792	13 229 198	14 960 589	16 028 534	-1,4
Vuosi 2018	1 659 403	3 441 125	4 826 655	6 856 709	8 383 924	9 689 336	11 157 742	12 838 577	14 448 823	16 109 744	17 773 508	19 337 109	20,6
Vuosi 2019	1 517 246	3 089 038	4 671 541	6 287 215	7 731 265	9 455 442	10 671 187	12 212 012	13 808 212	15 362 940	16 967 618	18 313 738	-5,3
Vuosi 2020	1 539 745	3 131 929	4 536 230	5 859 931	7 534 304	9 262 319							-2,0

Tiedot OYS:n raportilta

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	%-muutos
Vuosi 2010	26 269	82 063	106 741	138 158	161 052	210 252	272 736	298 798	321 084	343 357	381 496	495 376	
Vuosi 2011	69 897	149 805	225 315	307 269	477 436	557 343	676 160	833 965	1 077 709	1 120 197	1 390 837	1 492 479	201,3
Vuosi 2012	35 470	166 127	201 563	233 208	855 698	969 550	1 066 531	1 236 523	1 281 933	1 441 687	1 562 559	1 679 440	12,5
Vuosi 2013	0	121 425	526 543	943 864	971 766	1 006 085	1 006 299	1 273 660	1 306 692	1 306 692	1 393 463	1 605 712	-4,4
Vuosi 2014	0	278 187	306 771	316 312	455 847	454 332	601 988	699 968	907 010	1 129 894	1 190 936	1 290 732	-19,6
Vuosi 2015	0	74 156	368 083	625 035	765 866	765 714	864 157	941 744	1 092 548	1 370 922	1 368 235	1 537 224	19,1
Vuosi 2016	86	35 062	147 012	147 012	497 141	497 272	559 154	632 044	770 011	968 551	1 054 208	1 160 525	-24,5
Vuosi 2017	0	40 661	74 966	212 042	388 563	687 803	687 661	839 434	1 307 082	1 338 941	1 797 104	1 913 618	64,9
Vuosi 2018	-964	55 778	194 878	326 670	375 813	797 547	797 703	900 547	928 083	952 440	1 011 179	1 207 294	-36,9
Vuosi 2019	-2 680	59 489	95 863	194 905	365 088	575 254	684 241	776 239	884 384	1 031 084	1 250 202	1 592 928	31,9
Vuosi 2020	0	202 801	363 411	491 785	529 739	612 334							6,4

Kumulat	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Muutos-%
Vuosi 2013	2 041	26 369	79 871	87 715	95 805	123 788	248 632	261 319	269 339	324 074	371 481	457 824	
Vuosi 2014	692	692	212 734	253 578	249 133	249 945	293 347	364 305	394 253	405 604	467 085	509 961	11,4
Vuosi 2015	34 474	92 397	104 568	166 029	219 974	287 974	363 874	389 452	424 805	449 539	545 523	546 031	7,1
Vuosi 2016	142 220	147 530	156 436	198 075	229 630	267 941	387 678	467 522	564 296	697 189	781 428	870 555	59,4
Vuosi 2017	76	74 346	132 718	254 700	340 050	359 040	535 194	591 444	624 816	742 978	826 579	950 452	9,2
Vuosi 2018	8 601	200 635	299 941	411 082	515 930	600 876	693 580	760 538	899 729	945 029	1 016 283	1 069 937	12,6
Vuosi 2019	4 035	124 706	177 605	194 665	282 010	290 163	348 297	388 733	512 523	532 564	728 996	768 009	-28,2
Vuosi 2020	-141	103 005	286 654	375 676	473 508	522 833							80,2

2. Organisaatorakenne

Kainuun soten johtamisjärjestelmä on noudattanut kuntayhtymän hallituksen hyväksymää organisaatorakennetta 3.12.2012 § 45. Uusi sairaala -hankkeeseen liittyen organisaatorakenteessa on tehty muutoksia, jotka ovat astuneet voimaan 1.1.2019 (yhtymähallitus 25.4.2018 § 91). Maakunta- ja sote-uudistuksen kaaduttua johtamisjärjestelmän kehittämistä prosessiorganisaatioksi on jatkettu ja se on ollut lausunnolla vuosina 2017, 2018 ja 2019. Kuntayhtymän johtamisjärjestelmää prosessiorganisaatioksi kehitettiin maakunta- ja sote-uudistuksen johtamisen työryhmässä. Kuntayhtymän johtaja vastaa koko kuntayhtymän sisältöjen ja talouden kokonaisuudesta. Tulosaluejohtajat vastaavat omien sektoreittensa palvelujen ja talouden kokonaisuuksista.

Tulos- ja vastuualueiden yhteistyömuotoina on ollut johtoryhmätyö, työpaikkakokoukset, kehityskeskustelut sekä työhön sisältyvä kanssakäyminen henkilöstön ja johdon välillä. Henkilöstön suunnittelua, käyttöä, määrää, toiminta- ja osaamistarpeiden muutoksia sekä koulutus- ja kehittämistarpeita seurataan yhteisissä keskusteluissa henkilöstön kanssa. Henkilöstöhallinnosta saadaan kuukausittain henkilöstöä koskevat raportit, jotka käsitellään tuosalueittain johtoryhmässä ja yhtymähallituksessa.

Laadunhallintajärjestelmä ja laatukäsikirja (ISO 9001:2015) on päivitetty toukokuussa 2019. Laadunhallintajärjestelmän toteutus on edennyt useiden työryhmien- ja työpajojen, palveluprosessien kuvausten, johdon katselmusten, sisäisten ja ulkoisten auditointien merkeissä.. Kuntayhtymän prosessikartta on uudistettu asiakaslähtöiseksi ja prosessien päivitys ja uudistaminen on käynnissä. Sertifioituja laatujärjestelmiä (ISO 9001:2015) on operatiivisella, konservatiivisella ja akuuttipalvelujen vastuualueilla (päivystys, tehohoito ja tehovalvonta) sekä diagnostiikkapalveluiden vastuualueelta radiologian tulosityksikössä. Näillä alueilla toteutuvat sisäiset ja ulkoiset auditoinnit vuosittain. Potilas- ja asiakasturvallisuusriskien päivittäminen osana kuntayhtymän riskienhallintaa on aloitettu.

Laboratoriotoiminnot siirtyivät vuoden 2013 alusta Pohjois-Suomen sairaanhoitopiirien perustamaan NordLab-liikelaitokseen, jossa myös Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kainuun sairaanhoitopiiri) on omistajana ja johtokunnassa. NordLab -laboratoriokeskuksen aloitteesta kliinisen neurofysiologian, kliinisen fysiologian ja isotooppi- laboratorion toiminnot (4 HTV + varahenkilöt) siirtyivät 1.4.2016 alkaen Kainuun soten vastuulle. Toiminnot on siirretty hallinnollisesti radiologian vastuualueelle. Laboratoriotoimintojen yhtiöittämistä on selvitetty.

Toimitiloja on tiivistetty. Lehtikankaan terveysaseman vastaanoton toiminnot siirtyivät Kajaanin pääterveysasemalle tammikuussa 2018. Lehtikankaan suun terveydenhuolto siirtyi korvaaviin tiloihin alkuvuonna 2020.

Kuntayhtymän valtuusto hyväksyi kuntien lausuntojen jälkeen 21.12.2016 § 15 uuden sairaalan rakentamispäätöksen. 30.1.2017 allekirjoitettiin toteutusvaiheen allianssisopimus ja maanrakennustyöt tontilla käynnistyivät.

Kainuun Uuden sairaalan rakennushanke etenee suunnitellusti. Rakentamisen 1-vaiheeseen kuuluva G-rakennus, logistiikkaterminaali, on valmistunut aikataulussa 31.3.2019 mennessä ja luovutettu tilaajalle. Uuden päärakennuksen ensimmäinen vaihe valmistui 31.10.2019, ja potilastoiminta on käynnistynyt helmikuuhun 2020 mennessä. 2a-vaiheen rakennuslohko on valmistunut alkuperäistä aikataulua 6 kk etujassa ja se on luovutettu tilaajalle 31.8.2020. Potilastyö käynnistyy lokakuun 2020 aikana. Seuraavaksi valmistuvat peruskorjattava nykyinen päivystysrakennus 28.2.2021 mennessä sekä päärakennuksen 2b-vaihe 30.6.2021 mennessä.

Tämän jälkeen sairaalan vanhoja osia puretaan sekä viimeistellään piha- ja aluetyöt, jotka jatkunevat 2022 kevääseen saakka. Yhtymähallitus on päättänyt käynnistää Kaks:n potilastornin purkamisen valmistelun, (12.6.2019, § 176).

Kunnat ovat irtisanoneet sopimuksen TAHE-palveluiden osalta päättymään 31.12.2019.

Kajaanin Mamselli ilmoitti, ettei se tuota ateriapalveluja Kajaanin alueelle sotelle enää 1.1.2020 alkaen. Yhtymähallitus on päättänyt ottaa toiminnan omaksi toiminnaksi 1.1.2020 alkaen ja toiminta on alkanut.

3. Vastuun ja valtuuksien jako

Yhtymävaltuusto hyväksyi kuntayhtymälle uuden hallintosäännön ja konserniohjeen 19.6.2017. Hallintosääntö ja konserniohje on päivitetty yhtymävaltuuston päätöksellä 20.6.2018 § 11. Päivitetyt säännöt ovat tulleet voimaan 1.1.2019. Ratkaisu- ja päätösvalta on delegoitu voimassa olevien ohjeiden ja säännösten mukaisesti, mm. hallintosääntö sekä hallituksen delegointi-valtuuspäätös. Viranhaltijoiden toimivaltansa puitteissa tekemät päätökset on dokumentoitu ja ne ovat olleet saatavilla. Viranhaltijapäätöksistä on tehty ohjeiden mukaiset ilmoitukset otto-oikeuden omaaville.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän hallintosäännön 73 §:ssä on määritelty laskujen hyväksyminen ja hyväksyjän vastuu. Laskujen hyväksyjiksi nimetyt viranhaltijat/toimihenkilöt ovat vastuussa talousarvion sitovuuden noudattamisesta sekä toiminnan sopeuttamisesta varattuihin määrärahoihin ja talousarvion toteutumisen seurannasta. Laskujen asiataarkastajista ja hyväksyjistä pidetään yllä listaa intranetissä.

4. Omaisuuden hankinta ja luettelointi

Omaisuuden hankinnassa ja luetteloinnissa on noudatettu hankintatoimen ohjeita ja laadittu vuosittainen hyväksytty investointisuunnitelma. Hankinnat tehdään keskitetysti hankintatoimiston kautta. Hankinnoissa on noudatettu talousarvion täytäntöönpano-ohjetta.

Käyttöomaisuuden aktivointiraja on 15.000 euroa. Tietotekniset laitteet merkitään tarralla ja laitteet ovat EfekteAsset-laiterekisterissä, joissa ylläpidetään laitteiden yksilöityä sarjanumeroa ja laitteen muita tietoja. Käyttöomaisuuden ulkopuolisia pienhankintoja ei ole luetteloitu.

Kuntayhtymässä on käytössä M-Files-asianhallintaohjelma, joka on käytössä myös sopimushallinnassa.

5. Toimintaketjut

Kuntayhtymässä on kuvattu prosesseja kehittämään laadukkaita palveluja, jotka edelleen varmistavat henkilökunnalle selkeät työnjaot, turvalliset toimintatavat ja terveet tilat. Kainuun soten tulevan toiminnan toiminnallinen suunnittelu on jatkunut asetettujen tavoitteiden mukaisesti osana Uusi Sairaala -hankkeen suunnittelua. Suunnittelussa hyödynnetään Lean - menetelmiä.

Toimintoja on johdettu tulosalueilla valtuuston antamien tavoitteiden mukaisesti. Toimintaketjujen toimivuuden osalta on jatkettu tulosalueiden välillä olevien toimintojen prosesseja useissa työryhmissä.

COVID-19-pandemia aiheutti keväällä johto- ja tiedotuskeskuksen toiminnan aloittamisen valmiuslain tultua voimaan. COVID-19-pandemian vuoksi tehtiin tulosalueiden välillä lisäyhteyttä yhteistyötä päivittäin.

Henkilöstön saatavuuden ongelmat näkyvät edelleen entistä enemmän kuntayhtymän useilla tulosalueilla. Lääkäreiden saatavuudessa on ollut ongelmia joillakin erikoisaloilla ja terveyskeskustoiminnassa. Tilapäisiin sairaanhoitajien ja lähihoitajien sijaisuuksiin on ollut haasteellista saada työntekijöitä.

Kelpoisuusehdot täyttäviä hakijoita ei ole ollut kaikkiin avoimiin tehtäviin. Kelpoisista lääkäreistä, sosiaalityöntekijöistä ja psykologeista on pula. Henkilöstön saatavuus vaikeuttaa palveluiden järjestämistä yksittäisissä kunnissa. Ostopalveluilla joudutaan paikkaamaan henkilöstöpuutetta esimerkiksi psykologien osalta. Suurimpana riskinä on palvelun/hoidon tarpeiden muuttuminen ja kelpoisuusehdot täyttävien työntekijöiden saatavuus.

Hoitotakuu on toteutunut perusterveydenhuollossa, mutta erikoissairaanhoidossa on ollut

jonoja, joita on purettu omana toimintana hoitojonopurkutyönä.

6. Riskienhallinta

Toiminnalliset riskit:

Suurimmat ongelmat pätevän henkilöstön rekrytoinnissa on etenkin terveyskeskuslääkäreiden ja joidenkin erityistyöntekijöiden kuten sosiaalityöntekijöiden ja psykologien osalta. Tullevina vuosina on nähtävissä erityistyöntekijöiden lisäksi rekrytointihaasteita hoitoalan lähihoitajien tehtävien täyttämiseksi mm. eläköitymisestä johtuen

Tietojärjestelmien toimivuus on Kainuun soten ja Kainuun kuntien toimintojen kannalta olennaisen tärkeää. Suurimpana riskinä on toimintojen riippuvuus tietojärjestelmistä ja niiden toimivuudesta. Tästä johtuen kriittiset tietojärjestelmät sekä niihin liittyvät tietoliikenne- ja palvelinkomponentit ovat lähtökohtaisesti 24/7-mallisten huolto- ja tukisopimusten piirissä.

Rahoitusriskit:

Kuntien tekemien päätösten mukaisesti Uusi sairaala -hankkeen investointikulut ja rahoitus on sote kuntayhtymän taseessa. Elokuussa 2017 kuntayhtymän hallitus päätti hakea pitkäaikaista lainaa Uuden sairaalan rakentamista varten yhteensä 159 milj. euroa. Kuntayhtymän hallitus kilpailutti rahoituslaitokset ja niiden pohjalta NIB (Nordic Investment Bank) myönsi 76 milj. euroa lainaa, josta lainasopimus allekirjoitettiin lokakuussa 2017. EIB (Euroopan Investointipankki) myönsi 78 milj. euron lainan, jonka lainasopimus allekirjoitettiin huhtikuussa 2018.

Vuonna 2017 nostettiin NIB:n (Nordic Investment Bank) myöntämää pitkäaikaista lainaa 33 000 000 euroa Uuden sairaalan rakentamiseen. Ensimmäisen noston yhteydessä koko NIB:n 76 000 000 euron lainalle kilpailutettiin korkosuojaus, jolla vaihtuva korko muutettiin kiinteäksi koronvaihtosopimuksella. Tilivuoden 2018 aikana Uuden Sairaalan rakentamiseen on nostettu NIB:n lainaa toukokuussa 10 milj. euroa ja marraskuussa 15 milj. euroa ja näillä lainoilla on edellä kerrottu korkosuojaus. EIB:n lainaa nostettiin ensimmäinen erä, 20 milj. euroa toukokuussa 2018. EIB:n lainan ensimmäinen erä nostettiin kiinteäkorkoisena.

Vuoden 2019 aikana on nostettu EIB:ltä lainaa 20 M€ helmikuussa ja 20 M€ kesäkuussa. EIB:n lainasta on nostettu viimeinen erä 18 milj. euroa toukokuussa 2020. Laina on kiinteäkorkoinen. Kullekin EIB:n lainan nostoerälle on kilpailutettu kiinteä korko koko laina-ajalle. Vuonna 2019 marraskuussa nostettiin NIB:n lainaa 10 milj. euroa. NIB:n korkosuojatusta lainasta on nostettu viimeinen erä 8 milj. euroa heinäkuussa 2020.

Vahinkoriskit:

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymällä on pakollisten vakuutusten lisäksi vakuutettuna vapaaehtoisesti sosiaali- ja terveystoimen asiakkaat kuntayhtymän järjestämässä toiminnassa mukana ollessaan sekä henkilökunta matkustaessaan enintään 1 kk kestäville virkamatkoilla. Kuntayhtymän toiminta on vakuutettu julkisyhteisön vastuuvakuutuksella vahingonkorvausvelvollisuuden varalta sekä julkista valtaa käytettäessä aiheutetusta varallisuusvahingosta. Rakennukset ja irtaimisto on vakuutettu omaisuusriskivakuutuksella täydestä arvosta ennalta arvaamattomien vahinkojen varalta (all risk) ja yksittäiset koneet ja laitteet, joiden hankintahinta on yli 100 000 €, on vakuutettu vakuutusmäärällisenä. Kuntayhtymän hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä nimetyt viranhaltijat on vakuutettu hallinnon vastuuvakuutuksella. Vakuutukset kilpailutettiin keväällä 2019.

Maire Ahopelto
kuntayhtymän johtaja

Hallinto

1. Talouden seuranta ja raportointi

Talouden hoidossa on noudatettu organisaatiossa annettuja ohjeita, rahoittajien ohjeita, tiukkaa talouden seuranta ja toiminnan sopeuttamista on toteutettu koko tarkastelujakson ajan. Talous on toteutunut suunnitelman mukaisesti hallinnon tulosalueella.

Kehittämishankkeilla on erilliset tarkat budjetit, joiden puitteissa toiminnan on toteuduttava. Talouden seurannan kannalta on huomioitava menojen ja tulojen eriaikaisuus. Tulot kirjautuvat pääsääntöisesti puolivuositain ja ne ovat menosidonniaisia. Tavoitteena on, että hankkeissa syntyneet kustannukset ovat kaikki rahoittajan hyväksymiä. Hankkeiden maksatushakemukset väliraportteineen on toimitettu asian- mukaisesti. Henkilöstön palkkaamisessa on noudatettu annettuja ohjeita. Hankkeiden ulkoisessa tilintarkastuksessa ei ole todettu huomautettavaa.

2. Organisaatorakenne

Organisaatorakenteeseen ei ole tullut muutoksia.

3. Vastuut ja valtuuksien jako

Hallinto-tulosalueen vastuu on kuntayhtymän johtajalla ja kehittämis- ja suunnittelu -tulosyksikön osalta kehittämisjohtajalla. Projektipäälliköt vastaavat omalta osaltaan kehittämissuunnitelman toteuttamisesta. Jokaisella työntekijällä on vastuu omasta toiminnasta niin talouden kuin toiminnan näkökulmasta. Kaikki päätökset tehdään sähköisen työpöydän kautta. Ulkoista rahoitusta saavien kehittämissuunnitelman osalta lopullisen päätöksen kustannusten hyväksymisestä tekee aina rahoittaja. Kehittämisjohtaja on siten vastuussa myös kehittämissuunnitelman rahoittajalle hankkeiden toteuttamisesta. Alkuvuosi on toteutunut kehittämis- ja suunnitteluyksikön osalta vastuiden ja valtuuksien mukaisesti. Laadunhallinnan osalta 1.3.2020 alkaen laadunhallinta siirtyi sijaistamaan sairaanhoidon palvelujen tulosaluejohtajaa ja laadunhallinnan sijaisuuteen saatiin 50 % työntekijä. Vastuu laadunhallinnasta- ja potilasturvallisuuden kehittämisestä säilyi edelleen virkaatekevällä laadunhallinnalla.

4. Omaisuuden hankinta ja luettelointi

Omaisuuden hankinnassa ja luetteloinnissa on noudatettu organisaatiossa annettuja ohjeita. Tarvittavat hankinnat on tehty hankintayksikön kautta. Kehittämissuunnitelmissa hankintoihin edellytetään rahoittajan hyväksyntä. Tarkasteluvuonna hankkeisiin ei ole hankittu omaisuutta.

5. Toimintaketjut

Toimintoja on johdettu määrätietoisesti ja arvioitu suunnitelmallisesti. Johtamisessa korostuu vuorovaikutteisuus, tavoitteellisuus ja vastuullisuus. Kehittämis- ja suunnitteluyksikössä on meneillään kehittämissuunnitelman kuvaus.

Laadunhallinnan keskeiset prosessit on päivitetty. Laadunhallinnan johdolla on uudistettu kuntayhtymän prosessikartta tukemaan asiakaslähtöistä ajattelua ja tuettu vastuualueiden prosessien kehittämistyötä.

Kehittämisen keskiössä on asiakkaiden tarpeiden ymmärtäminen ja osallisuutta tukevien toimintamallien, varhaisen tuen ja sähköisten palvelujen kehittäminen, henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin vahvistaminen, tiedolla johtaminen sekä toiminnan tehostaminen. Kehittämi-

sen painopisteet liittyvät kiinteästi kuntayhtymän strategiaan ja pääministeri Marinin hallitusohjelmaan. Valtionavustushaut toimintojen ja rakenteiden kehittämiseen avautuivat tarkasteluvuoden alussa. Kainuun sotessa valmisteltiin kaksi laajaa hanketta: Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus Kainuuseen - osa I - Helposti lähelläsi (HELLÄ) ja Kainuun rakenneuudistus vv. 2020-2021 - alueellisen valmistelun tukena (KaRa). Hankkeille saatiin myönteiset rahoituspäätökset. Lisäksi STM:n erillishakuihin on valmisteltu kehittämishankkeita liittyen mm. itsemurhien ehkäisyyn sekä työkykyohjelmaan.

Pohjois-Suomen sairaanhoitopiirien erva-yhteistyö on ollut aktiivista. Erikoissairaanhoidon yhteistyötä on lisätty Pohjois-Suomen erityisvastuualueen osuuskunnassa ja sen tytäryhtiö on perustettu ja aloittanut toiminnan.

Uuden sairaalan rakentaminen ja toimintamallien uudistaminen etenee suunnitellusti. Uusi sairaala 1. osa otettiin vastaan 31.10.2019. Uuden sairaalan rakentaminen on edennyt aikataulussa ja muutto käynnistettiin marraskuussa 2019 ja otettiin käyttöön vuoden 2020 alussa.

Laadunhallinnan johdolla toteutettiin ulkoinen seuranta-arviointi kesäkuussa 2020. Ulkoisessa arvioinnissa todettiin 2 lievää poikkeamaa liittyen perehdytyksen dokumentointiin ja ulkopuolisten ohjeiden hallintaan. Korjaavat toimenpiteet käynnistettiin ja ulkoisen arvioinnin piirissä olevat toiminnot säilyttivät sertifiointinsa. Sisäisiä arviointeja ja johdon katselmuksia on COVID-19 tilanteesta johtuen jouduttu siirtämään syksyyn 2020.

6. Riskienhallinta (henkilöstöriskit, omaisuusriskit, tietoturvariskit)

Henkilöstöriskien osalta on koko soten alueen varahenkilöjärjestelmä. Varahenkilöstössä on eri ammattiryhmien henkilöitä, joita voidaan varata lyhyt- ja pitkäaikaisiin poissaoloihin.

Työterveyslaitoksen kanssa toteutetun Mitä kuuluu -työhyvinvointikyselyn (marraskuu 2019) tulosten pohjalta työyksiköt ovat laatineet työhyvinvointisuunnitelmat toimenpiteineen alkuvuodesta 2020.

Hallinnon ja kehittämis- ja suunnitteluosaston toiminta rakentuu yksittäisten asiantuntijoiden ja kehittämishankkeissa olevien henkilöiden varaan. Toiminta on haavoittuvaa, yhdenkin työntekijän poissaolo voi vaarantaa toimintaa ja kehittämistyön etenemistä. Onnistunut rekrytointi on erittäin tärkeää. Keskeistä on hallinnon asiantuntijoiden tuki jatkuvaan parantamiseen ja kehitystyölle sekä organisaation arvostus.

Laadunhallinnassa on käynnissä potilas- ja asiakasturvallisuusriskien päivittäminen. Laadunhallintajärjestelmään kuvattu toimintaympäristöön liittyvät haasteet (SWOT-analyysi) on päivitetty.

Maire Ahopelto
kuntayhtymän johtaja

Keskitetyt tukipalvelut

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymään kuuluvalla Keskitetyt tukipalvelut - tulosalueella on noudatettu tarkastelujaksolla Kainuun soten ohjeita sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

1. Talouden seuranta ja raportointi

Talouden hoidossa on noudatettu organisaatiossa annettuja ohjeita. Talousarvio ja toiminta-

suunnitelma ovat olleet toiminnan toteutuksen pohjana. Talousarvion toteumaa ja henkilöstön määrän kehitystä on seurattu tulos-, vastuualue- sekä tulosityksikkötasolla kuukausittain. Taloudenpito on ollut tiukkaa, poikkeamien syyt on selvitetty ja niihin on pyritty reagoimaan mahdollisuuksien mukaan. Talouden tasapainottamisohjelman mukaisia toimenpiteitä on tehty, kuten selvitetty talous- ja henkilöstöpalvelujen tuottaminen (yhtymähallitus 31.3.2020 § 91) ja tilojen vähentämiseksi sitouduttu KARPALO-hankkeeseen (yhtymähallitus 13.5.2020 § 145).

Tulosalueen toimintakulujen vuosiennuste, joka on laskettu 1-6 kk:n toteuman pohjalta, on noin 500 000 euroa alle käyttösuunnitelman. Tässä vaiheessa on mahdotonta ennustaa pandemian (COVID-19) kehittymistä sekä siitä aiheutuvia toimenpiteitä ja kustannuksia loppuvuoden osalta.

Keskitettyjen tukipalvelujen toteuma 1-6 kk/2020 verrattuna käyttösuunnitelmaan on toteutunut toimintatuottojen osalta 27,7 % ja toimintakulujen osalta 46,6 %. Henkilöstökulujen toteuma on 47,5 %.

2. Organisaatorakenne

Keskityt tukipalvelut -tulosalue jakaantuu neljään vastuualueeseen; henkilöstöpalvelut, tietohallintopalvelut, talouspalvelut ja yleispalvelut.

Henkilöstöpalvelujen vastuualueeseen kuuluvat henkilöstön kehittäminen-, palkkahallinto-, rekrytointi- ja yksikköjen tukipalvelut- sekä työhyvinvointi ja työsuojelu-tulosityksiköt.

Tietohallinnon vastuualueeseen kuuluvat tietohallintopalvelut ja soten tietohallinto - tulosityksiköt.

Talouspalvelut vastuualue jakaantuu talouspalvelut ja talous- ja toimintasuunnittelu - tulosityksiköihin.

Yleispalvelut vastuualueeseen kuuluvat asiakirjahallinto ja neuvontapalvelut, tekniset palvelut sekä Uusi sairaala -tulosityksikkö.

Hallintojohtaja johtaa tulosaluetta ja lisäksi tukipalvelujen hallinnossa työskentelee johdon sihteeri.

3. Vastuun ja valtuuksien jako

Keskitettyjen tukipalvelujen toiminnassa noudatetaan lainsäädännön lisäksi muun muassa perussopimusta, hallintosääntöä, konserniohjetta, hankintasääntöä, talousarvion täytäntöönpano-ohjetta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta. Ratkaisu- ja päätösvaltaa on delegoitu voimassa olevien ohjeiden ja säännösten mukaisesti.

Keskitettyjen tukipalvelujen johtamisjärjestelmä noudattaa hyväksytyä organisaatorakennetta. Tulosaluetta johtaa hallintojohtaja, vastuualueiden toimintaa johtavat neljä (4) vastuualuepäällikköä ja tulosityksiköiden toiminnasta vastaavat tulosityksiköiden päälliköt. Tulosityksiköiden päälliköt vastaavat työyksiköiden lähiesimiestyöstä sekä päivittäisten toimintojen organisoinnista.

Viranhaltijoiden toimivaltansa puitteissa tekemät päätökset on dokumentoitu, ja ne tehtiin sähköisellä WebTallennus-ohjelmalla ja henkilöstöpäätökset M-Files-sovelluksella.

4. Omaisuuden hankinta ja luettelointi

Omaisuuden hankinnassa ja luetteloinnissa noudatetaan hankintatoimen ohjeita, sääntöjä, osto-opasta ja vuosittain laadittua investointisuunnitelmaa. Toiminnan kannalta välttämättömät hankinnat toteutetaan keskitetysti kuntayhtymän hankintayksikön kautta ja hankinnoissa noudatetaan talousarvion täytäntöönpano-ohjetta ja hankintasääntöä.

Autot ja tietokoneet hankitaan käyttöön leasing-sopimuksilla.

Investoinnit kirjataan kirjanpitoon ostotilausten mukaisesti ja taloushallinto ja materiaali- palvelut pitävät luetteloita hankitusta investointikalustosta.

5. Toimintaketjut

Tärkeimmät toiminnot on turvattu jakamalla erikoistumista vaativia toimintoja useammalle työntekijälle. Toimintaketjujen sujuvuudesta saadaan tietoa muun muassa kuntayhtymän sähköisistä järjestelmistä. Osto-oppaan ja hankintaohjeen mukaisesti tehdyistä hankinnoista näkyy jälki tilaus-toimitus -ketjun osille Sap-taloushallinnon ja materiaalihallinnon ohjelmassa ja laskun käsittelylle sähköisessä Rondo-kierrätysjärjestelmässä.

Vaarallisista työyhdystelmistä saadaan välillisesti tietoa haattatapahtumailmoitusten sähköisen järjestelmän (HaiPro) avulla, jossa raportointi perustuu vapaaehtoisuuteen, luottamukselliseen ja syyttelöttömään vaaratapahtumien ilmoittamiseen ja käsittelyyn. Keväällä 2020 HaiPro-järjestelmään lisättiin erillinen tietoturva koskeva ilmoitusosio.

Kaikkiaan työturvallisuutta koskevia HaiPro -ilmoituksia tukipalvelujen tulosalueelta tehtiin 17 kpl ajalla 1.1.–30.6.2020 (vuonna 2019 vastaava luku oli 10). Suurin osa haattatapahtumailmoituksista liittyi kaatumistapauksiin. Vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla potilasturvallisuutta koskevia HaiPro-ilmoituksia tehtiin 8 kpl (vuonna 2019 vastaava luku oli 4). Suurin osa näistä ilmoituksista liittyi tiedonkulkuun ja tiedonhallintaan, hygieniaan ja tapaturmiin. Tietoturvaan liittyviä ilmoituksia tehtiin tarkastelujaksolla yhteensä 3 kpl.

HaiPro -ilmoituksia käsitellään yhdessä henkilökunnan kanssa ja pyritään löytämään ratkaisuja vaarojen ja tapaturmien ennaltaehkäisemiseksi.

Maaliskuussa 2020 alkanut pandemiatilanne on vaikuttanut myös keskitettyjen tukipalvelujen tulosalueen toimintaan. Tulosalueella yksikköjen perustoiminta on pyritty järjestämään niin normaalina kuin se näissä olosuhteissa on ollut mahdollista. Koronaviruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi toimintoja hajautettiin ja osa tulosalueen työntekijöistä siirtyi etätööhön.

Lisäksi tulosalueelta on osallistuttu jäsenkuntien kanssa käytäviin palvelusopimusneuvotteluihin, jotka jatkuvat syksyllä 2020.

6. Riskienhallinta (henkilöstöriskit, omaisuusriskit, tietoturvariskit)

Keskitetyt tukipalvelut -tulosalueella on noudatettu kuntayhtymässä annettuja ohjeita ja suosituksia henkilöstöriskien, omaisuusriskien ja tietoturvariskien hallinnan osalta. Tavanomaiset henkilöstö- ja omaisuusriskit on vakuutettu ja vakuutukset kilpailutettu.

Henkilöstöriskeihin tukipalveluissa varaudutaan yhteistyössä, jota tehdään työsuojelun, työterveyshuollon, esimiesten ja henkilöstön kanssa. Työympäristön riskitekijöihin puututaan niiden ilmetessä ja ennaltaehkäisemällä. Työntekijöitä veloitetaan ja rohkaistaan ilmoittamaan kaikista mahdollisista menettelytapojen, ohjeiden ja käytäntöjen epäkohdista, joita he havaitsevat työssään.

Vuoden 2020 ensimmäisen vuosipuoliskon sairauspoissaolopäivien lukumäärä tukipalveluissa oli 2074, mikä on hieman vähemmän kuin vuoden 2019 vastaavan vuosipuoliskon sairauspoissaolojen määrä (3012).

Tietosuojasta, lokitietojen seurannasta ja tietosuojarikkeiden seuraamuksista on järjestetty koulutusta. Vuoden 2020 ensimmäisellä vuosipuoliskolla pidettiin kuntayhtymän henkilökunnalle viisi (5) tietosuojakoulutusta ja 41 tietosuojaan liittyvää kokousta eri yksiköissä. Arkistopäällikkö on pitänyt organisaation sisäiset koulutukset henkilökunnalle ja niissä on käyty läpi EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutuksia Kainuun soten henkilötietojen käsittelyyn. Tietosuojaan liittyvissä koulutuksissa on aiheena ollut mm. tietosuoja perusteet, tiedonhallintalaki ja

Kainuun sotien lokivalvonta ja sen toteuttaminen käytännössä. Tietosuoja- ja tietoturvatyöryhmä kokoontui seurantajaksolla säännöllisesti muutaman viikon välein.

Koronaviruksen aiheuttaman pandemian aikana työntekijöiden etätyöhön siirtyminen aiheutti suojattujen tietoliikenneyhteyksien kapasiteetissa kuormittumista. Käyttäjille se näkyi satunnaisina hitauksina yhteyksissä ja käyttöjärjestelmän päivityksien viivästymisinä. Tilanne korjautui tietohallinnon tekemillä asetussäädöillä.

Palvelujen ostojen osuus on 39,6 % tulosalueen toimintakuluista. Tulosalueen vastuulla olevien ostettujen palveluiden toimintavarmuutta ja laatua seurattiin tarkastelujaksolla jatkuvasti.

Henkilöstöpalveluiden raportti

1. Talouden seuranta ja raportointi

Henkilöstöpalveluiden talouden seurantatietoja käsitellään ja seurataan säännöllisesti. Talousarvion toteutuneet kulut ja tulot kerätään kuukausittain yhteiseen tietokantaan. Talousarvion toteuman toimintamenot tarkastelujaksolla 1.1–30.6.2020 olivat -5.219.593 € (2019: 5 567 610 €). Henkilöstökulujen toteuma on 45,8 % suunnitellusta budjetista. Toimintakulut 1-6/2020 toteumassa ovat 46,5 % budjetoidusta.

Vuonna 2019 tehtiin kokonaisuudessaan 111048 palkkalaskelmaa, tällöin toteutettiin vielä kuntien palkanmaksu. Vuoden 2019 1-6 ajanjaksolla palkkalaskelmien määrä oli 56906. Vuoden 2020 kuntien palkanmaksun siirryttyä eri toimijalle, 1-6 ajanjaksolla palkkalaskelmien määrä on ollut 41869 kpl, mikä on 26,4 % vähennystä edelliseen vuoteen.

2. Organisaatorakenne 2020

Organisaatorakenteeseen ei ole tarkastelujaksolla tullut muutoksia.

3. Vastuun ja valtuuksien jako

Ylintä päätösvaltaa henkilöstöpalveluissa käyttää henkilöstöjohtaja. Toimivalta henkilöstöön liittyvissä asioissa on määritetty hallintosäännössä. Päätösten oikeellisuutta valvoo päätöksentekijän esimies. Henkilöstöpalveluiden antamat säännöt ja ohjeet on tallennettu yhteiseen intranet-järjestelmään Kaimaan. Ohjeiden ja sääntöjen antajat päivittävät materiaalia.

4. Omaisuuden hankinta ja luettelointi

Henkilöstöpalveluissa ei ole tehty mitään olennaisia hankintoja kuluneella ajanjaksolla. Omaisuuden hankinta on keskitetty Sairaanhoidon palveluihin Laite- ja logistiikkapalveluiden vastuualueelle materiaalipalveluihin.

5. Toimintaketjut

Palkanlaskentapalveluissa, rekrytoinnissa sekä henkilöstöpalveluiden muissa tehtävissä toimintaa on varmistettu työparityöskentelyllä toimintaketjujen sujuvuuden säilymiseksi eri tilanteiden varalta. Esimiehet toimivat toistensa sijaisina vuosilomien aikana.

6. Resurssit

Henkilöstöpalveluiden henkilöstö jakautuu neljään tulosyksikköön seuraavalla tavalla:

Henkilöstön kehittämisessä toimivat henkilöstöjohtaja ja neljä työntekijää. Myös luottamusmiehet kuuluvat henkilöstön kehittämisen yksikköön, heitä on neljä päätoimista ja neljä osa-aikaista.

Työsuojelu- ja luottamustoiminnassa työskentelevät turvallisuuspäällikkö ja kolme työsuojeluvaltuutettua.

Palkanlaskentapalveluissa on 24 vakanssia. Palkkahallinnossa työskentelee palvelussuhdepäällikkö, henkilöstösuunnittelija sekä 22 palkkasihteriä. Palkanlaskentapalveluissa on toteutettu vuoden 2020 aikana henkilöstövähennykset edellisen vuoden yhteistoimintaneuvottelujen perusteella.

Rekrytoinnissa ja yksiköiden tukipalveluissa on kaksitoista vakanssia.

Varahenkilöstössä on lyhyisiin poissaoloihin 38 vakanssia eri puolilla Kainuuta. Pilottipoolissa vakanssien määrä on 54, käsittäen pääasiassa keskussairaalan ja Kajaanin alueen eri yksiköiden lyhyisiin poissaoloihin tarkoitetut työntekijät. Sisäisiä sijaisia eri työyksiköiden vuosilomien sijaisuuksiin on 188 vakanssia. Sisäisten sijaisten vakansseja hallinnoidaan rekrytoinnista, mutta palkkakustannukset menevät suoraan työyksiköistä.

Kunnat irtisanoivat yhteistyösopimuksen TAHE-palveluiden osalta päättyään 31.12.2019 ja sen seurauksena palkanlaskentapalveluissa on toteutettu henkilöstövähennyksiä sekä muokattu tehtävien sisältöjä. CGI Suomi Oy irtisanoi joulukuussa 2019 Pegasos- palkkajärjestelmän ohjelmistotuen päättyään 1.12.2020 ja tämän seurauksena alkuvuodesta on jouduttu kiireellisellä aikataululla arvioimaan ja päättämään palvelun jatkamisesta. Päätöksenä palvelun tuottaminen jatkuu omana palveluna ja palkanlaskentajärjestelmä päivitetään CGI Suomi Oy:n PO-versioon. Tiedonsiirron valmistelua on toteutettu päätöksestä lähtien.

7. Riskienhallinta

Kuntalain (410/2015) mukaista työn vaarojen selvittämistä ja arviointia toteutetaan Kainuun sotessa WPro- järjestelmän avulla. Työn vaarat kartoitetaan ja tehdyt arvioinnit päivitetään työyksiköissä joka toinen vuosi tai toiminnan muuttuessa oleellisesti. Esimiesten tehtävänä on vastata tarvittavien korjattavien toimenpiteiden suorittamisesta. Riskienhallintaa toteutetaan myös Haipro:n avulla.

Työsuojelun toimintaohjelma päivitetään vuosittain. Työturvallisuuslain 8 §:n mukaan työnantajalla on velvoite tarkkailla työympäristöä ja työtapojen turvallisuutta. Kainuun sotessa on käytössä vuosittaiset turvallisuuskävelyt työyksiköissä. Turvallisuuskävelujen tavoitteena on pyrkiä ennaltaehkäisemään vaaratilanteet ja havainnoimaan mahdolliset puutteet työympäristössä. Lisäksi käydään läpi yksikön turvallisuuteen liittyviä asioita.

Riskienhallintaan liittyy henkilöstön kulkuluvat eri toimintayksiköihin. Kulkulupahakemus tehdään esimiehen toimesta sähköisellä lomakkeella. Kulkeminen eri toimintayksiköihin tapahtuu joko sähköisen Timecon- kulunvalvontatunnisteen avulla tai avaimilla. Kaikilla Kainuun soten työntekijöillä tulee olla näkyvillä henkilökortti. Kulkuoikeus päättyy työsuhteen päättyessä.

Pia Kovalainen
palvelussuhdepäällikkö

Anu Huttunen
hallintojohtaja

Perhepalvelut

Perhepalvelujen tulosalueella noudatetaan Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita.

1. Talouden seuranta ja raportointi

(talousarvion toteutuma, poikkeamat, niihin reagoinnit, raportoinnit)

Tulosalueen talouden toteumaa ja tunnuslukuja seurataan organisaation ohjeistuksen mukaisesti ja niitä käsitellään tulosalueen, vastuualueiden sekä työyksiköiden kokouksissa. Vuoden 2020 talousarvio sekä käyttösunnitelma laadittiin erittäin tiukkaa talousarviovalmistelua noudattaen. Tulosalueen talousarvion käyttösunnitelma vuodelle 2020 on 69,2 M€. Talousseurannassa 6/2020 toimintatuottojen toteuma oli 49,3 % ja toimintakulujen toteuma 47,2 %, joista henkilöstökulut toteutuivat 48,4 %:sti ja palvelujen ostot 47,1 %. On otettava huomioon, että toimintatuottojen ja palvelujen ostojen toteumassa on yhden kuukauden viive. Ennusteen mukaan talouden toteuma tulee olemaan noin 300 t€ alle käyttösunnitelman.

Riskinä on, että Pandemian aikaiset toimintojen sulut ovat siirtäneet asiakkaiden palvelujen käyttöä loppuvuoteen 2020, tämä voi näyttäytyä kasvavina kustannuksina loppuvuodesta 2020. COVID-19 pandemian aiheuttamia kustannuksia seurataan soten talouspalveluissa.

Vastuualueittain tarkasteltuna:

Lapsiperheiden terveyspalvelujen vastuualueen käyttösunnitelma on 19,7 M€. Ajalla 1.1 – 30.6. toimintatuotot toteutuivat 56,9 %:sti ja toimintakulut 49,7 %:sti. Toimintakuluista henkilöstökulujen toteuma oli 48,1 % ja palvelujen ostojen 51,4 %. Talouspalvelujen laatiman ennusteen mukaan vastuualueen käyttösunnitelma ylittyy n. 800 t€.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelut -vastuualueen käyttösunnitelma on 14,1 M€. Seuratajaksolla vastuualueen toimintatuottojen toteuma oli 63,7 % ja toimintakulujen toteuma 50,6 %. Henkilöstökulut toteutuivat 47,5 %:sti ja palvelujenostot toteutuivat 54,4 %:sti. Myös lapsiperheiden sosiaalipalvelujen käyttösunnitelman arvioidaan ylittävän n. 1,3 M€. Ylitystä tulee olemaan henkilöstökuluissa ja palvelujen ostoissa.

Aikuissosiaalipalvelut -vastuualueen käyttösunnitelma vuodelle 2020 on 3,6 M€. Vastuualueen toimintatuottojen toteuma oli 33,6 % ja toimintakulujen toteuma 44 %. Henkilöstökulut toteutuivat 47,8 %:sti ja palvelujen ostot 25,9 %:sti. Kajaanissa järjesteltiin uudelleen toimitiloja, koska kaikille työntekijöille ei löytynyt työtilaa eivätkä asiakastilat olleet esteettömät. Välikatu 21 väistötilan lisäksi vuokrattiin työtiloja Linnankatu 18:sta. Esimiesten ja parin työntekijän käytössä ollut avokonttoritila osoitteessa Lönnrotinkatu 3 sanottiin irti. Sosiaalisen luotonuksen lainapääoma 250 000 euroa ei riitä kattamaan lainatarvetta. Osa luotoista kirjattiin luottotappioihin, tällä tavoin pystytään lisäämään myönnettävän sosiaalisen luoton lainapääomaa.

Vammaispalvelut -vastuualueen käyttösunnitelma vuodelle 2020 on 31,6 M€. Toimintatuottojen toteuma oli 40,8 % ja toimintakulujen toteuma oli 44,5 %. Toimintakuluista henkilöstökulut toteutuivat 49,3 %:sti ja palvelujen ostot 42,1 %:sti. Henkilöstökulut tulevat ylittävät noin 2,8 M€, kun taas säästöä arvioidaan syntyvät palvelujen ostoissa, vaikka Kainuun soten oman Kehitysvammapalvelut -yksikön äkillinen sulkeminen vesivahingon vuoksi kesällä 2019 ja uuden yksikön avaamisen myöhästymisen on aiheuttanut lisäkustannuksia ostopalveluihin. Laitoshoidon ostopalveluissa järjestettävät tutkimus- ja kuntoutusjaksot ovat myös lisänneet kustannuksia. Ennuste on, että vastuualueen talouden toteuma tulee alittumaan n. 1.5 M€.

2. Organisaatorakenne

Tulosalue jakaantuu neljään erikokoiseen vastuualueeseen: lapsiperheiden terveysterveyst, lapsiperheiden sosiaalipalvelut, aikuissosiaalipalvelut ja vammaispalvelut. Tulosalueen palvelun järjestämistä vastuu on moninainen, sisältäen erikoissairaanhoidon, terveydenhoidon, sairaanhoidon, sosiaalipalvelujen, lastensuojelun ja vammaispalvelujen järjestämisen.

Aikuissosiaalipalveluissa valmistellaan Kuntouttavan työtoiminnan ja Sosiaalityön tulostyöryhmien yhdistämistä Aikuissosiaalityön tulostyöryhmäksi 2021 alusta alkaen. Toimistosuhteiden vakanssien muuttamista sosiaaliohjaajien vakansseiksi jatkettiin, koska vuodesta 2017 alkaen perustoimeentulotuen käsittelyn siirryttyä Kelan tehtäväksi aikuissosiaalityön sosiaaliohjaajien lisäämiseen on kasvanut. Käynnistettiin Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus SOSRAKE-hanke, jonka tuella vahvistetaan esimiesten ja työntekijöiden rakenteellisen sosiaalityön osaamista.

Lapsiperheiden päihde- ja riippuvuustyöhön tehtiin muutoksia. Polku-päihdetyöparin toinen virka siirrettiin 2.1.2020 lähtien Kajaanin lastensuojelun arviointitiimiin ja Polku-päihdetyön menetelmiä jalkautetaan vastuualueen muihin toimintoihin. (ks. yhtymähallitus 27.11.2019 § 324). Toinen toimi, (sh) on edelleen nuorisopsykiatrian tulostyöryhmässä, mutta työajallisesti jako on 40% nuorten riippuvuuksien ja 60% nuorisopsykiatrista avohoitotyötä.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa uusi johtavan sosiaalityöntekijän virka täytettiin huhtikuussa 2020. Johtava sosiaalityöntekijä toimii lähiesimiehenä lastenvalvojille, Sotkamon, Kuhmon, Suomussalmen, Hyrynsalmen lastensuojelun henkilöstölle.

Talouden tasapainottamistoimenpiteenä Lapsiperheiden sosiaalipalvelujen Kajaanin Teppanan kohtaamispaikkatoiminta lakkautettiin huhtikuussa 2020. Kohtaamispaikkatoiminta tulee jatkumaan moniammatillisena yhteistyönä Kajaanin seurakunnan ja MLL:n kanssa syksyllä 2020. Teppanan kohtaamispaikalla aiemmin toteutetut lapsen ja vanhemman välisen tapaamisten valvonta (valvotut- ja tuetut tapaamiset ja valvotut vaihdot) järjestetään jatkossa Kajaanin perhekeskuksella.

Vammaispalveluiden Pölyvaaran ohjatun asumisyksikkö siirtyi Huuhkajanvaaralle Rastitien kiinteistöön maaliskuussa 2020, samalla asumismuoto muuttui tukiasumiseksi. Kehitysvammaisten lasten osasto 22:n toiminta siirtyi Rastitie 4–6:n kiinteistöön kesällä 2020 yhtymähallituksen päätöksen 29.5.2019 § 161 mukaisesti. Kainuun sotien vammaispalveluissa on kehitysvammaisten henkilöiden laitoshoidon valtioneuvoston tekemän periaatepäätöksen mukaisesti purettu kesäkuussa 2020. Lasten asumispalveluihin on laadittu toiminnallinen suunnitelma tukemaan muutosta laitospalveluista avopalveluksi.

Kehitysvammaisten asumisyksikkö Risto-kodissa ilmenneen sisäilmahaitan ja mittavan vesijohtovuodon vuoksi toiminta Risto-kodissa päättyi kesällä 2019. Korvaavia tiloja on saneerattu Kajaanin Pietarin Samoojantien kiinteistöön. Toiminta Samoojantien kiinteistössä käynnistyy elokuussa 2020.

Sotkamossa kehitysvammaisten asumisyksikkö Puolukalle suunnitellaan korvaavia tiloja Kiinteistö Oy Sotkanmaan kanssa.

Vammaispalvelulain mukaisen henkilökohtaisen avun työnantajamallin palkanmaksu hoidetaan Kainuun sotien henkilöstöpalveluista. Tulorekisterin käyttöönoton vuoksi käytössä oleva palkkahallinnon ohjelma ei ole sopiva henkilökohtaisen avun palkanmaksuun ja tämä on aiheuttanut ongelmia. Selvitettiin palkanmaksun toisin järjestämistä vertaamalla vaihtoehtoisia tapoja järjestää henkilökohtaisen avun palkanmaksu.

3. Vastuut ja valtuuksien jako

Tulosalueella noudatetaan hallintosääntöä ja delegointipäätöstä. Yhtymähallitus on delegoinut päätösvaltaa perhepalvelujen viranhaltijoille ja delegointi on pidetty ajan tasalla. Delegointipäätöksessä on huomioitu vuosittain lainsäädäntömuutokset. Tulosaluetta johtaa perhepalvelujohtaja, vastuualueiden toimintaa johtavat vastuualuepäälliköt (4). Ammatillisen sosiaalityön johtamisesta vastaavat (4) johtavaa sosiaalityöntekijää. Lisäksi tulosalueella on tulosityksikköpäälliköitä. Palveluesimiehet vastaavat toimintayksiköiden työnjohdosta ja lähiesimiestyöstä.

Seurantajaksolla Suomi oli poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Valmiuslain 88 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta annettiin 18.3. voimaantullut valtioneuvoston asetus (125/2020). Sen lisäksi valtioneuvosto antoi asetuksen kunnan oikeudesta poiketa terveydenhuollon kiireettömän hoidon määräaikojen noudattamisesta ja sosiaalihuollon palveluntarpeen arvioinneista.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön mukaan asiakkailla on poikkeusoloista huolimatta oikeus saada tarvitsemansa palvelut yksilöllisiä tarpeita vastaavasti. Palvelujen yksilöllinen tarve tulee arvioida viime kädessä jokaisen henkilön kohdalla erikseen siten, ettei jokaisen oikeus viimesijaiseen toimeentuloon ja huolenpitoon vaarannu.

Korona viruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi osa perhepalvelujen toiminoista suljettiin. Suljettuna olivat vammaisten työ- ja toimintakeskukset, kuntouttava työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus, työ- ja toimintakeskukset, vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta, vammaisten henkilöiden lyhytaikaiset hoitajakset, perhekoulu, lapsiparkki, perhekerho ja Teppanan kohtaamispaikan ryhmätoiminta. Korvaavia palveluja ja välttämättömiä palveluja asiakkaille järjestettiin. Yhteydenpito osalle asiakkaista hoidettiin muuten kuin fyysisellä kontaktilla. Vammaispalvelun henkilökohtaiseen avun asiakkaille ja omaishoidontuen asiakkaille laadittiin ohjeistukset.

4. Omaisuuden hankinta ja luettelointi

(olennaiset hankinnat, poistot ja myynnit)

Vammaispalvelujen, aikuissosiaalipalveluiden ja lapsiperheiden sosiaalipalvelujen vastuualueilla vaihdetaan pöytä tietokoneita etätövälineiksi (telakkakone) leasing- sopimusten päättyessä, mikä on mahdollistanut ja mahdollistaa tulevaisuudessa palvelutarpeen arvioinnin ja palvelusuunnitelman ja asiakassuunnitelmien tekemisen yhdessä asiakkaan kanssa kotikäynnillä suoraan asiakastietojärjestelmään. Tuloksena on kirjaamisen sisällöllinen parantuminen ja asiakasprosessin tehostuminen.

5. Toimintaketjut

(vaaralliset työyhdistelmät, niihin varautuminen)

Korona viruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi osa sosiaalipalvelujen työntekijöistä siirtyi etätööhön. Toimintayksiköissä käytettiin suojavarusteita Kai Nuun soten pandemiapäällikön ohjeiden mukaisesti. Henkilökohtaiseen avun työnantajille toimitettiin suojavarusteita heidän kotiosoitteeseen. (hengityssuojaimia, hanskoja ja essuja). Asumisyksiköihin oli voimassa vierailukiellot. Pandemiaan varautuminen vaati paljon aikaa päälliköiltä, esimiehiltä ja työntekijöiltä. Ongelmia oli suojavarusteiden saatavuudessa.

Aikuissosiaalipalveluissa tehdään säännönmukaisesti sisäisiä toimeentulotuen maksatusten ja välitystilien sisäisiä tarkastuksia. Keväälle suunnitellut Suomussalmen ja Hyrynsalmen tarkastukset siirtyivät korona-pandemian vuoksi lokakuulle.

Kassan tarkastuksista on annettu ohje, jonka mukaan kassavarat tarkistetaan säännöllisin väliajoin. Vammaispalveluissa kassat on tarkastettu annetun ohjeen mukaisesti.

Kehitysvammapalvelujen Rajamiehentien yksikköön hankittiin hoitajakutsujärjestelmä. Järjestelmä on otettu käyttöön keväällä 2019, tällä lisätään henkilöstön työturvallisuutta. Järjestelmän käyttöönoton vaikutuksia HaiPro-ilmoituksiin seurataan. Kehitysvammapalveluihin on jouduttu palkkaamaan lisähenkilöstöä turvaamaan asiakkaiden asuminen avohuollon yksikössä. Kuntoutus- ja tutkimusjaksoja on hankittu ostopalveluna Tahkokankaalta ja Vaalijalan kuntayhtymältä. Uuteen sairaalaan on tehty tilavaraus akuutti- ja kuntoutusosastolle. Osaston toiminta tulee vähentämään kuntoutus- ja tutkimusjaksojen ostopalvelujen tarvetta vuodesta 2021 alkaen.

6. Riskienhallinta (henkilöstöriskit, omaisuusriskit, tietoturvariskit)

(kuinka varauduttu mainittujen riskien esiintymiseen)

Pandemiasuunnitelmaa päivitettiin ja siihen lisättiin sosiaalipalvelujen osuus. Vammaispalveluissa varauduttiin Pöllyvaaran asumisyksikön käyttöönottamiseen ja laadittiin henkilöstönsiirtosuunnitelmaa. Pandemiaan varautuminen vaati paljon aikaa päälliköiltä, esimiehiltä ja työntekijöiltä.

Ajalla 1.1.–30.6.2020 poikkeusolot vaikuttivat vammaispalvelujen yksityisten palveluntuottajien valvontakäyntien toteuttamiseen. Vierailukieltojen vuoksi yksiköihin ei tehty valvontakäyntejä. Osa valvontakäynneistä tehtiin etäyhteydellä. Yksiköihin pidettiin tiivistä yhteyttä tiedottamalla valtakunnallisilla ja Kainuun soten ohjeistuksilla sekä tiedustelemalla yksiköiden tilannetta säännöllisesti liittyen suojainten riittävyyteen ym. asioihin. Vuosittaisten valvontakäyntien lisäksi yhteistyötapaamisia tehtiin alkuvuonna kahteen yksikköön ennen poikkeusolojen alkamista. Vammaispalvelut saivat hyvää palautetta yksityisiltä palveluntuottajilta ja valtakunnalliselta Invalidiliiton tukityöryhmältä nopeasta toiminnasta ja tiedottamisesta COVID-19 pandemian aikana.

Vammaispalvelun palveluseteli palveluntuottajille sekä asumispalvelujen palveluntuottajille järjestettävät yhteistapaamiset keväällä 2020 peruuntuivat poikkeusolojen vuoksi. Kahteen Kainuun ulkopuolelle suorahankinnalla asiakkaita sijoitettuun yksikköön tehtiin asiakkaan tapaamiseen sekä valvontaan liittyvät käynnit. Kaikki muut suunnitellut käynnit peruuntuivat poikkeusolojen vuoksi. Ajalla 1.1.–30.6.2020 vammaispalvelun yksityisiä palveluntuottajia koskevia reklamaatiota ei tullut yhtään.

Vammaispalvelujen toimintayksiköissä on ajantasaiset palo- ja pelastussuunnitelmat, riskien ja vaarojen arviointi sekä poistumisturvallisuus selvitykset.

Aikuissosiaalipalveluissa toimeentulotuen käsittelyssä palvelutakuu toteutui lähes täysin. Toimeentulotukihakemuksista yli 99 % käsiteltiin lain edellyttämässä määräajassa. Saapuneista 1647 hakemuksesta 12 käsittely viivästyi (0,73 %). Hyrynsalmella, Kuhmossa, Ristijärvellä ja Suomussalmella ylityksiä ei ilmennyt. Ylitykset otettiin puheeksi viranhaltijoiden kanssa ja mietittiin ratkaisuja viivästymisten ehkäisemiseksi jatkossa. Kaikissa kunnissa asiakkaille voitiin antaa tapaamisaika lain edellyttämässä 7 arkipäivässä. Kehitettiin edelleen asiakastiimi-palaverikäytäntöä, jossa asiakkaat jaetaan nopeasti eri työntekijöille, jotta asiakkaat pääsisivät mahdollisimman pian yhteydenoton jälkeen palvelun piiriin. Kajaanissa on kehitetty tiimijakoa (yksi palvelutarpeen arviointitiimi ja 2 muutostyöntiimiä), jotta osa työntekijöistä pystyy käytännössä tekemään suunnitelmallista ja tavoitteellista muutostyötä asiakkaiden kanssa BSC-tavoitteiden mukaisesti. Työntekijöiden asiakasmäärää ja työn kuormittavuutta seurataan säännöllisesti. Työntekijöiden saavutettavuuden parantamiseksi ja asiakkaiden pikaisten asioiden hoitamisen nopeuttamiseksi otettiin käyttöön takaisinsoittopalvelu 4.5.2020 alkaen. On kerätty kokemuksia uudesta palvelusta ja kehitetty sitä hallintoylihoitajan kanssa Kainuun soten tulevaan palveluohjausmalliin yhteensopivaksi.

Tietoturvariskeihin on varauduttu entistä paremmin, kun HaiPro-järjestelmään on avattu tietoturvaosio, johon tehdään ilmoitukset tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvistä rikkomuksista.

Koko kuntayhtymässä otettiin käyttöön myös SPro-järjestelmä, jossa sosiaalihuollon henkilöstö voi ilmoittaa sosiaalihuoltolain 48 §:n kuvaamia epäkohtia asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa.

Asiakkaiden tietopyynnöt ovat lisääntyneet merkittävästi sen jälkeen, kun asiakkaan oikeuksista kertovaa rekisteriselostetta on alettu jakaa systemaattisesti asiakkaille. Tietojen keruu ja lähettäminen työllistävät henkilöstöä. Prosessia on kehitetty yhdessä tietosuojavastaavan ja arkistovastaavan kanssa.

Aikuissosiaalipalvelujen valmiussuunnitelma päivitettiin. Laittomasti maassa oleskelevien palveluja ja viranomaiskäytänteitä tarkasteltiin yhteistyössä eri viranomaisten kesken. Laittomasti maassa oleskelevien määrän arvioidaan hieman lisääntyvän asiakkaiden saatua kielteisen oleskelulupapäätöksen ja heidän vastaanottopalvelujen päättyessä. Yhtymähallitus on tehnyt päätöksen laittomasti maassa oleskelevien majoituksesta.

Sotkamon perhekeskuksessa on sisäilmaongelmia. Työtilat ovat olleet Sotkamossa riittämättömät työntekijämäärään nähden, minkä vuoksi aikuissosiaalipalvelujen työntekijöiden kanssa on tehty etätöyösopimuksia työhuoneiden riittävyyden turvaamiseksi asiakasvastaanottoihin. Hyrynsalmen, Ristijärven ja Suomussalmen perhekeskusten työntekijöiden turvallisuutta parannettiin vakinaistamalla virastomestarin virka Suomussalmelle. Näissä kunnissa ei ole kyetty järjestämään piirivartiointia. Kajaanin perhekeskuksella on sisäilmaongelmia ja korvaavia tiloja on jouduttu järjestämään useille työntekijöille. Kuhmon perhekeskuksen työpaikkakäynnillä työntekijät kertoivat sisäilman heikentyneen aikuissosiaalipalvelujen käytävällä.

Terveiden ja hyvinvointilaitos teki lastensuojelun määräaikoja koskevan kyselyn kuntiin ajalla 1.10.2019 – 31.3.2020. Kuntayhtymään vireille tulleen lastensuojeluasian tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalihuoltoasian (shl 36 §) palvelutarpeen arvioinnin käsittely on aloitettu yhteensä 1268, joista yhden (1) vireille tulleen käsittely ylitti seitsemän arkipäivän lakisääteisen määräajan. Lakisääteisessä määräajassa käsiteltiin 99,5 %. Lastensuojeluasiaina vireille tulleita palvelutarpeen arviointeja aloitettiin yhteensä 357, joista kymmenen (10) palvelutarpeen arviointi kesti yli kolmen kuukauden lakisääteisen määräajan. Lakisääteisessä määräajassa käsiteltiin 97,2 %.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa laadittiin työohje palvelutarpeen arviointiin lapsiperheiden sosiaalipalveluissa. Työohje selkeyttää työprosessia ja ohjaa moniammatilliseen työskentelyyn. Lisäksi laadittiin palvelutarpeen arviointia koskeva esite. Lisäksi on valmisteltu työohje lastensuojelun henkilöstölle tukihenkilöpalvelun arviointityöhön. Työohje selkiinnyttää tukihenkilöpalvelun ja perhetyön rajapintaa, jotta asiakkaille kohdentuu oikea palvelu ja vältetään päällekkäisiltä palveluilta.

Systeemisen lastensuojelun mallin kokeilu on edennyt ja mukana olevat Sotkamon ja Kuhmon lastensuojelun ja perhetyön henkilöstö. Henkilöstö on suorittanut systeemisen mallin koulutuksen helmikuussa 2020. Systeemisen mallin käyttöönottoa on harjoiteltu asiakasasioiden käsittelyssä ilman asiakkaita. Systeemisenmallin tiimejä ei ole voitu aloittaa koronapandemiasta vuoksi, vaan tiimit alkavat kokoontua moniammatillisesti syksyllä 2020.

Lastensuojelun jälkihuoltoa koskevan lainsäädännön muutoksesta johtuen, on käynnistetty kehittämistyö jälkihuollon toteuttamisesta Kainuussa. Laadittu Jälkihuolto Kainuussa -esite.

Kainuun soten hallitus (22.4.2020 § 125) hyväksyi päivitetyt Lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisperusteet 1.5.2020 alkaen.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen raportin pohjalta on lastensuojelussa ryhdytty toimenpiteisiin vuoden 2019 aikana ja työtä on edelleen jatkettu vuoden 2020 aikana. Erityistä huomioita kiinnitetään lastensuojelun sijaishuollossa olevien lasten asemaan ja rajoitustoimenpi-

teiden käyttöön. Tämän seurauksena on nähtävissä selkeää parannusta laitoksen toiminnassa ja lastensuojelun sosiaalityössä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston valvontakäynnillä lastenkoti Salmilaan 28. – 29.11.2019 todettiin lastenkodin toiminnan olevan asianmukaista ja lakiin perustuvaa. Puutteita havaittiin lääkehuollossa, minkä vuoksi yksikössä on ryhdytty toimenpiteisiin. Yksikön henkilökunta on suorittanut lääkeluvat kuntoon ja lastensuojeluyksikön osastoille ollaan hankkimassa lääkekaappeja.

Anna-Liisa Kainulainen
vs. perhepalvelujohtaja

Sairaanhoidon palvelut

Sairaanhoidon palveluissa on noudatettu vuonna 2020 Kainuun sote -kuntayhtymän ohjeita sisäisestä valvonnasta. Sisäinen valvonta on toteutettu pääasiallisesti tavanomaisen toiminnan yhteydessä tapahtuvana seurantana ja ohjauksena. Lisäksi toiminnan arviointia on tehty kuntakierrosten sekä sisäisten ja ulkoisten auditointien yhteydessä. Pandemiaan liittyvien poikkeusjärjestelyjen yhteydessä on toimittu lainsäädännön, maakunnallisen valmiussuunnitelman ja tilanteen mukaisen ohjeistuksen mukaisesti.

1. Talouden seuranta ja raportointi

Talouden hoidossa ja seurannassa on noudatettu annettuja ohjeita. Vakituisten ja määräaikaisten palkkauksessa on käytetty voimassa olevaa täyttölupajärjestelmää. Taloutta ja toimintaa on seurattu kuukausittaisissa tulosalueen ja vastuualueiden johtoryhmien kokouksissa. Merkittävistä poikkeamista on tiedotettu sote -johtoryhmän kautta.

Sairaanhoidon palvelujen talousseurannassa 5/2020 (41,7 % vuoden kestästä) toimintatuotot olivat 35,1 % (yhden kuukauden viive) ja toimintakulut 42,1 %, joissa henkilöstökulut toteutuivat 39,1 % ja palvelujen ostot 45,7 %.

2. Organisaatorakenne

Toiminta on toteutunut vuoden 2019 alussa voimaan tulleen organisaatorakenteen mukaisena.

Ravintohuolto- ja puhtaanapitopalvelut siirtyivät Kajaanin Mamselli -liikelaitokselta Kainuun soten omaksi toiminnaksi 1.1.2020 alkaen.

3. Vastuut ja valtuuksien jako

Yleisellä tasolla vastuun ja valtuuksien jaossa ei ole tapahtunut vuonna 2020 oleellisia muutoksia aikaisempaan verrattuna. Kevään 2020 aikana sairaanhoidon palvelujen tulosjohtajan sijaisina ovat toimineet Olli-Pekka Koukkari ja Virpi Korhonen. Olli Pekka Koukkari on lisäksi toiminut kevään aikana Kainuun soten pandemiapäällikkönä sekä hallintoylilääkärin sijaisena 1.4 – 30.9.2020.

Muutoin vastuualueilla on tapahtunut joitakin yksittäisiä henkilöstövaihdoksia, joilla ei ole ollut henkilöstön ratkaisu- ja päätösvaltasuhteisiin olennaisia muutoksia.

4. Omaisuuden hankinta ja luettelointi

Vuoden 2020 hankinnat on suoritettu hankintatoimiston ohjauksen mukaisesti ja yhteistyössä Uuden sairaalan kiinteiden sairaalalaitteiden (KSL) hankintojen kanssa. Lääkintälaitteet on kirjattu TAVA Maintenance -järjestelmässä ylläpidettävään laiterekisteriin.

5. Toimintaketjut

Toiminnan toteutumista ja esille tulleita muutoksia on seurattu ja arvioitu säännöllisesti tulosalueen johtoryhmän kokouksissa. Päivystysasetuksen edellyttämiä toiminnallisia vaatimuksia ja valmiuksia on arvioitu ja kehitetty radiologian osalta.

Diagnostiikkapalveluiden vastuualueelta radiologian tulosityksikköön on tehty sertifiointiarviointi (ISO 9001:2015) vuonna 2019 ja patologia valmistautui sertifiointiarviointiin suunnitelman mukaisesti keväällä 2020. Pandemiatilanteesta (COVID-19) johtuen seuranta-arviointi tehtiin etäyhteyden kautta ja tästä syystä patologian sertifiointiarviointia ei voitu toteuttaa.

6. Riskienhallinta (henkilöstöriskit, omaisuusriskit, tietoturvariskit)

Henkilöstöön, omaisuuteen ja tietoturvaan liittyviä riskitekijöitä on arvioitu ja hallittu kuntayhtymän yleisten käytäntöjen mukaisesti.

Sairaanhoidon palvelujen tulosalue on osallistunut soten toimitilojen ja lääkintälaiteturvallisuuden kehittämiseen useissa työryhmissä. Työtiloja on arvioitu, saneerattu ja osin uudistettu työturvallisuuden vaikuttavien puutteiden esiintyessä.

Radiologian palvelut muuttivat Uuden sairaalan tiloihin loppuvuonna 2019 samalla kun kuvantamislaitteita päivitettiin ja uusittiin muuton yhteydessä. Muilta osin sairaanhoidon palvelut muuttivat uusiin tiloihin vuoden 2020 alussa.

Henkilöstöä on koulutettu riskien hallintaan liittyvissä asioissa ja valmiussuunnitteluun liittyneiden harjoitusten yhteydessä. Tietojärjestelmien käyttöönottoon ja ylläpitoon on sisällynyt systemaattinen tieto- ja käyttöturvariskien arviointi ja koulutus.

Esa Ahonen / Olli-Pekka Koukkari / Virpi Korhonen
hallintoylilääkäri, sairaanhoidon palvelujen tulosaluejohtaja

Terveyden ja sairaudenhoidon palvelut

Tulosalueen palveluissa on noudatettu vuonna 2020 Kainuun sote -kuntayhtymän ohjeita sisäisestä valvonnasta. Sisäinen valvonta on toteutettu pääasiallisesti tavanomaisen toiminnan yhteydessä tapahtuvana seurantana ja ohjauksena. Lisäksi toiminnan arviointia on tehty kuntakierrosten sekä sisäisten ja ulkoisten auditointien yhteydessä.

Pandemiaan liittyvien poikkeusjärjestelyjen yhteydessä on toimittu lainsäädännön, maakunnallisen valmiussuunnitelman ja tilanteen mukaisen ohjeistuksen mukaisesti.

1. Talouden seuranta ja raportointi

Toiminnan ja talouden seuranta toteutui tulosalue-, vastuualue- ja tulosityksikkötasoilla säännöllisen raportoinnin avulla. Toimintaa ja taloutta on arvioitu tulosalueen säännöllisissä johtoryhmäkokouksissa.

Tulosalueen talousseurannassa 5/2020 (41,7 % vuoden kestosta) toimintatuotot olivat 29,5 % (yhden kuukauden viive) ja toimintakulut 42,5 %, joissa henkilöstökulut toteutuivat 40,6 % ja palvelujen ostot 45,3 %.

Vuoden 2020 alkupuolella talousarvion toteumassa on tapahtunut ylitystä etenkin ostopalvelujen osalta. Psykiatrian lääkärivajeen vuoksi on jouduttu lisäämään osastohoidon ostoja.

Uuteen sairaalaan muutto vuoden 2020 alussa ja sitä seurannut koronapandemia ovat lisänneet kustannuksia, ja aiheuttaneet useilla erikoisaloilla hoitoviiveitä, joita joudutaan purkamaan myöhemmin 2020 – 2021.

2. Organisaatorakenne

Vuoden 2019 alussa perustetut akuuttipalveluiden ja kuntoutuspalveluiden vastuualueet ovat vuoden 2020 aikana osoittaneet toimivuutensa.

Aliisa –kotisairaaloiminta on laajentunut ja monipuolistunut Kajaanissa, Kuhmossa, Sotkamossa ja Suomussalmella. Samalla on kehitetty kotisairaaloiminnan ja kotihoidon työnjakoa.

Tulosalue on osallistunut koko soten organisaatorakenteen muutosta koskevaan työryhmätyöskentelyyn aktiivisesti.

3. Vastuut ja valtuuksien jako

Uusien vastuualueiden myötä delegointipäätökset on päivitetty.

4. Omaisuuden hankinta ja luettelointi

Hankinnat on suoritettu määrärahojen puitteissa hankintatoimiston ohjeistuksen mukaisesti. Laiterekisteriä ylläpidetään TAVA Maintenance -tietojärjestelmässä. Keskussairaala-alueen toimintojen suunnittelua on jatkettu Uusi sairaala -hankkeessa tulosalueiden ja -yksiköiden yhteistyönä. Päivystysalueella on jatkettu toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa.

5. Toimintaketjut

Päivystyspoliklinikalla on vahvistettu triage-työskentelyyn liittyvää osaamista ja oikea-aikaisuutta, ja tukipalvelujen saatavuutta on parannettu suoran ajanvarauksen avulla. Läpimenoaikojen nopeutuminen toimintatapoja muuttamalla on lyhentänyt asiakkaiden odotusaikoja. Puhelinneuvontaa on vahvistettu ruuhkahuippujen ajalle. Benchmarking -tiedon avulla resursseja on saatu suunnattua kysynnän mukaan.

Tulosalueella on jatkettu toimintaketjujen parantamiseksi tehtävää työtä muutospäälliköiden sekä toimivan johdon vetäminä useissa työryhmissä eri työyksiköiden, vastuualueiden ja tulosalueiden välillä. Erityisesti erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyötä vaativiin ketjuihin on kiinnitetty huomiota.

Useissa yksiköissä on ollut akuuttihoitopaikoilla hoidettavana pitkäaikaissijoitusta odottavia potilaita. Jatkohoitopaikkojen järjestelyjä on selvitetty päivystyspalvelujen, ensihoidon ja vanhuspalvelujen yhteistyönä. Tämä yhteinen suunnittelutyö jatkuu edelleen.

Ensihoidon ja pelastustoimen yhteistyön tiivistämiseen tähtäävä selvitystyö on aloitettu.

6. Riskienhallinta (henkilöstöriskit, omaisuusriskit, tietoturvariskit)

Useilla terveysasemilla todettuihin sisäilmaongelmiin on haettu ratkaisua yhteistyössä työsuojelun, työterveyshuollon, teknisten palveluiden ja kuntien edustajien kanssa. Ristijärven vastaanoton toiminnat jouduttiin siirtämään tilapäistiloihin.

Hammashoidon tilanahtautta on jouduttu korvaamaan työajan sijoittelulla iltaan. Lehtikankaan hammashoitolan korvaavia tiloja on etsitty ja uusi tila löytyi. Se saatiin käyttöön alkuvuodesta 2020. Ristijärven, Kuhmon ja Suomussalmen terveysasemien tilojen uusimisen suunnittelu on käynnissä.

Haitta- ja vaaratilanteiden raportoitiin on käytetty systemaattisesti HaiPro-järjestelmää. Ilmoitukset on käsitelty tulosityksikköpalaverissa. Vakavien haittatapahtumien juurisyiden analysointia on jatkettu moniammatillisen työryhmän avulla.

Yksiköiden kehittämis- ja työhyvinvointitapahtumat on toteutettu suunnitelmien mukaisesti.

Joillakin erikoisaloilla, etenkin psykiatriassa, silmätaudeilla ja fysiatriassa, lääkäritilanne on erittäin huono. Lisäksi monilla muillakin aloilla sekä terveyskeskuksissa on lääkäripulaa.

Hoitohenkilökunnan määräaikaisiin sijaisuuksiin on ollut vaikeuksia saada ammattitaitoista henkilöstöä.

Potilastietojärjestelmä Lifecareen on liittynyt paljon kirjaamiseen, lääkehoitoon ja tilastointiin liittyviä ongelmia. Niitä on käsitelty säännöllisesti toimittajan kanssa.

Kristiina Kananen / Esa Ahonen
terveysjohtaja

Vanhuspalvelut

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymään kuuluvalla vanhushpalvelujen tulosalueella on noudatettu vuonna 2020 Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän ohjeita sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Sisäinen valvonta on toteutettu pääasiallisesti tavanomaisen toiminnan yhteydessä tapahtuvana seurantana ja ohjauksena noudattaen annettuja periaatteita ja ohjeita.

1. Talouden seuranta ja raportointi

Vanhushpalvelujen tulosalueen toiminta on tarkastelujaksolla (tammi-kesäkuu 2020) perustunut hyväksytyyn talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan kaikilla vanhushpalvelujen vastuualueilla. Lähtökohtaisesti toiminta on ollut asetettujen tavoitteiden mukaista ja sitä ovat ohjanneet vanhushpalveluja koskeva lainsäädäntö sekä erilaiset suositukset, mutta myös asiakkaiden palvelutarpeet.

Talousarvio- ja toimintasuunnitelma vuodelle 2020 on laadittu annettujen ohjeiden mukaisesti ja talousarvio on hyväksytty poliittisessa päätöksentekojärjestelmässä. Toimintavuodelle 2020 tehty talousarvio on vanhushpalvelujen tulosalueella toimintakulujen osalta 1,1 % suurempi kuin vuoden 2019 tilinpäätös.

Talouden toteumaa ja tunnuslukuja on seurattu organisaation ohjeistuksen mukaisesti ja niitä on käsitelty kuukausittain. Poikkeamien syyt on selvitetty ja niihin on pyritty reagoimaan mahdollisuuksien mukaan. Talouden seurantaraportit ja osavuosikatsaus on tehty organisaation ohjeistuksen ja määriteltujen aikataulujen mukaisesti. Kokonaisuutena taloudenpito on ollut tiukkaa ja toiminnassa on noudatettu talouden täytäntöönpano-ohjetta.

Henkilöstön palkkauksessa on noudatettu annettua ohjeistusta. Kaikkien avointen tehtävien osalta on käytetty työhönottolupajärjestelmää kuntayhtymän ohjeiden mukaisesti. Tiivistä yhteistyötä on tehty rekrytointipalveluyksikön kanssa sijaisjärjestelyissä sekä lomien suunnittelussa. Henkilöstön rekrytointi on ollut haasteellista koko Kainuun alueella niin sijaisten kuin vakituisten työntekijöiden osalta. Käytännössä on ollut tilanteita, ettei vakituisiin avoimiin tehtäviin ole ollut yhtään hakijaa.

Asiakasmaksujen alentamisia tai poistoja on tehty alkuvuoden aikana 133 asiakkaalle ja niiden

tulokertymää alentava vaikutus on noin 108.700 €. Vanhuspalveluissa asiakasmaksujen alennukset ja poistot koskevat kaikkia asiakasmaksuja, ei pelkästään tukipalveluja.

Vuodelle 2020 laadittu talousarvio sisältää erityisesti henkilöstökulujen osalta suuren riskin. Kuntayhtymässä tehtiin vuoden 2020 talousarvioon keskitetysti henkilöstömenoihin vähennys, joka on vanhuspalvelujen osalta noin 480.000 euroa. Ko. vähennys tehtiin huolimatta siitä, että tulosalueen arvio näin suuresta henkilöstökulujen leikkaamisesta on epärealistinen. Tämä todentui jo 1-4 kk:n toteumassa.

Talouden toteuma 1-6 kk:n ennusteen mukaan vanhuspalvelujen tulosalueen tilanne näyttää siltä, että vanhuspalvelut pysyy sille annetussa talousraamissa. Huomioitavaa kuitenkin on, että tarkasteltavana on nyt puoli vuotta ja tilanne voi vielä muuttua. Myöskään korona tilanteen kehittymisen suhteen on tässä vaiheessa mahdotonta ennustaa siitä aiheutuvia toimenpiteitä ja kustannuksia loppuvuoden osalta.

2. Organisaatorakenne

Vanhuspalvelujen organisaatorakenne on ollut voimassa vuoden 2013 alusta alkaen. Tulosalue jakautuu kolmeen maakunnalliseen vastuualueeseen: palveluohjaus- ja ostopalvelut, kotona asuamista tukevat palvelut sekä ympärivuorokautiset hoivapalvelut. Palveluja toteutetaan lähipalveluperiaatteella kaikilla palvelualueilla. Tulosalueella toimii 23 toimintayksikköä ympäri Kainuuta ja se on henkilöstömäärällä mitattuna Kainuun soten toiseksi suurin tulosalue. 30.6.2020 vanhuspalveluissa työskenteli yhteensä 817 työntekijää, heistä vakituisia oli 644 työntekijää ja määräaikaisia 173 työntekijää.

Kotihoidon vastuualueella käynnistettiin vastuualueen organisaation muutos kokeiluna 1.3.2020 alkaen. Palvelupäälliköiden tehtäväalueisiin tuli muutoksia ja keskitetty toiminnanohjausyksikkö aloitti toimintansa. Sen keskeisimpiä tehtäviä ovat kotihoidon resurssipoolin toiminta, keskitetty työnjako, turvapuhelinpalvelu, keskitetty työvuorojen suunnittelu, toimistosihteerien työt ja etähoivan järjestelyt.

Ympärivuorokautisten hoivapalvelujen osalla on edelleen jatkettu nimikemuutosten tekemistä vakanssien vapautuessa. Lisäksi on tehty vakanssien siirtoja vastuualueen sisällä henkilöstömitoituksen tasaamiseksi.

Kainuun sotien organisaatorakenteen uudistamisen osalta on alkuvuoden aikana käyty neuvottelevia siten, että vanhuspalvelujen tulosalueen nimi muuttuu jatkossa ikäihmisten palveluiksi ja pysyy sisällöltään samanlaisena kuin aikaisemmin. (Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän yhtymähallitus 13.5.2020 § 142)

3. Vastuut ja valtuuksien jako

Vanhuspalvelujen johtamisjärjestelmä noudattaa hyväksyttyä organisaatorakennetta. Ratkaisuja päätösvalta on delegoitu Kainuun sotien yhtymähallituksen hyväksymien ohjeiden ja säännösten mukaisesti vanhuspalvelujen viranhaltijoille. Tulosaluetta johtaa vanhuspalvelujohtaja, vastuualueiden toimintaa johtavat kolme (3) vastuualuepäällikköä ja palveluiden toiminnasta ja koordinoinnista vastaavat seitsemän (7) alueellista palvelupäällikköä. Työyksiköiden työnjohtollisesta vastuusta sekä lähiesimiestyöstä vastaavat yksiköiden palveluesimiehet, joiden työparina toimivat apulaispalveluesimiehet. Eri esimiesasemassa olevien viranhaltijoiden sijaisuuksista tehdään erilliset päätökset organisaation ohjeiden mukaisesti.

Viranhaltijoiden toimintansa puitteissa tekemät päätökset tehdään sähköisellä ohjelmalla. Viranhaltijapäätöksiä on tehty M-files -ohjelmalla ja asiakaspäätökset on tehty LifeCare -järjestelmään.

Palveluohjaus- ja ostopalvelujen vastuualueella virkasuhteiset asiakasohjaajat voivat myöntää palvelutarpeen arvioinnin pohjalta asiakkaille sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisia tukipalve-

luja, palvelusetelin kotona asumista tukeviin palveluihin ja tehdä monialaisen työryhmän esityksen mukaisia palvelupäätöksiä sekä perhe- ja omaishoitoon liittyviä päätöksiä ja sopimuksia.

Palveluohjaus- ja ostopalvelujen vastuualueen vastuualuepäällikkö irrotettiin 1.4.2020 alkaen toimimaan vastuu/yhteyshenkilönä koko vanhuspalvelujen tulosalueen osalta pandemiaan liittyvissä käytännön asioissa. Vastaavasti ko. tulosalueen palvelupäällikkö on toiminut ko. alueen vs. vastuualuepäällikkönä.

4. Omaisuuden hankinta ja luettelointi

Omaisuuden hankinnassa ja luetteloinnissa noudatetaan organisaatiossa annettuja ohjeita. Toiminnan kannalta välttämättömät hankinnat tehdään keskitetysti hankintatoimiston kautta käyttötalous- ja investointimäärärahoilla. Hankinnoissa on toteutettu ensimmäisen puolen vuoden aikana annettuja ohjeita. Yksiköiden laitteet on tallennettu Kaiman Mequsoft -laiterekisteriin.

5. Toimintaketjut

Vanhuspalveluihin kuuluvien palvelujen kysyntä on jatkunut alkuvuoden ajan entisenlaisena eli varsin vilkkaana. Palvelurakenteen keventämisen osalta vanhuspalveluissa on edetty mahdollisuuksien mukaisesti kotiin vietäviä palveluja korostaen.

Vanhuspalvelujen toimintoja on edelleen toteutettu ja johdettu mahdollisimman tehokkaasti kaikilla vastuualueilla monipuolisia kotiin vietävien palvelujen ensisijaisuutta korostaen. Kaikki uudet asiakkuudet tulevat asiakasohjaajien kautta. Palvelujen järjestämisessä huomioidaan palvelutakuun toteutuminen vanhuspalvelulain velvoitteiden mukaisesti. Hoito- ja palveluketjujen toimivuuden osalta on tehty tiivistä yhteistyötä muiden tulosalueiden ja eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhteistyössä tesian tulosalueen kanssa 1.2.2020 alkaen käynnistyi pilotti Sotkamon alueen lääkäripalvelujen hankkimisesta ostopalveluna.

Asiakasohjaajille on alkuvuoden aikana tullut 5 795 (ed. vuonna 4 854 kpl) kpl erilaisia yhteydenottoja, joiden pohjalta on asiakasohjaajien toimesta tehty 946 (ed. vuonna 950 kpl) laaja-alaista palvelutarpeen arviointikäyntiä. Kaikista asiakasohjaajille tulleista yhteydenotoista 121 kpl (ed. vuonna 100 kpl) on koskenut alle 65-vuotiaita, joten niiden osuus on kasvanut reilut 20 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Ympäri vuorokautisten palvelutarpeiden selvittelyyn liittyviä yhteydenottoja on ollut 368 (ed. vuonna 300 kpl). Asiakkaan palvelutarpeeseen perustuvia myönteisiä päätöksiä tehtiin monialaisessa työryhmässä 162 kpl ja kielteisiä 56 kpl. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisia ilmoituksia tuen tarpeen arvioimiseksi on tullut 116 kpl.

Säännöllisen kotihoidon palveluiden piirissä on alkuvuoden aikana ollut 16,5 % 75 vuotta täyttäneistä. Asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti on tehty yhteistyötä hoitoketjun yhdyspinoilla, kuten mm. kotisairaala Aliisa ja kotikuntoutus Konsta. Pandemia aika vaikutti jonkin verran kotihoidon asiakasmääriin. Osa asiakkaista perui käyntejä ja omaiset ottivat enemmän hoitovastuuta. Kotihoidon säännöllisten asiakkaiden käyntimäärät vähenivät vuoden ensimmäisen neljän kuukauden aikana verrattuna vastaavaan ajankohtaan viime vuonna. Kotihoidon määräaikaisella arviointijaksolla on ollut 160 asiakasta (ed. vuonna 153 asiakasta).

Omaishoidon tuen piirissä on noin 7 % 75 vuotta täyttäneistä kainuulaisista. Pitkäaikaisessa perhehoidossa asiakkaita on ollut kaikkiaan 11 neljällä eri perhehoitajalla.

Ympäri vuorokautisten hoitopaikkojen määrä suhteutettuna 75 -vuotiaiden määrään on koko Kainuun osalta 8,68 % (tilanne 30.6.2020). Tehostun asumispalvelun osuus on 8,45 % ja laitoshoidon osuus on 0,23 %. Paikkamäärien kattavuudessa on edelleen kuntakohtaisia eroja. Paikkamäärinä tarkasteltuna kuntayhtymän omana toimintana on 20 pitkäaikaisen laitoshoidon paikkaa ja 388 tehostetun palveluasumisen paikkaa. Ostopalveluna tehostetun asumispalvelun piirissä on 339 asiakasta, joista palvelusetelillä 104 asiakasta. Kaikkiaan ajalla 1.1.20 – 30.6.20 palvelusetelillä on järjestetty tehostettu palveluasuminen 123 asiakkaalle. Ostojen suhde omiin hoitokotipaikkoihin verrattuna on tehostetussa palveluasumisessa 47 % / 53 %.

Vanhuspalveluissa on vastattu lainsäädännön velvoitteisiin ikääntyneiden palvelujen osalta palvelutarpeen arvioinnissa (taulukko 1). Kun asiakkaalla on todettu ympärivuorokautisen hoidon tarve, hän on saanut pääsääntöisesti hoitopaikan lain määrittämässä kolmessa kuukaudessa. Ympärivuorokautisten palvelujen piiriin sijoittui kesäkuun 2020 loppuun mennessä koko Kainuussa 155 asiakasta. Lyhytaikaishoidon kysyntään on pystytty vastaamaan kohtuullisesti ja akuuteissa tilanteissa hoito on pystytty järjestämään pääsääntöisesti omana toimintana. Kaikkiin lyhytaikaishoidon paikkoja on ollut pandemiatilanteesta johtuen käytettävissä aiempaa vähemmän, sillä hoito on voitu järjestää vain yhden hengen huoneissa. Kaikki ympärivuorokautiseen palveluun tulleet uudet asiakkaat ovat olleet kevään aikana karanteenin kaltaisissa oloissa kaksi ensimmäistä viikkoa.

Palvelujen ostojen osuus on 22,7 % tulosalueen toimintakuluista. Erisuuruisia sekä paikallisesti että kansallisesti toimivia palveluntuottajia on kotihoidon hoivapalveluissa ollut 14. Tavallista palveluasumista palvelusetelillä tuottaa 13 palveluntuottajaa ja tehostettua palveluasumista 17 palveluntuottajaa. Rekisteröityjä tukipalveluiden tuottajia on noin 50.

Maaliskuussa alkanut pandemia tilanne on vaikuttanut merkittävästi myös vanhushpalvelujen tulosalueen toimintaan. Kokonaisuutena vanhushpalvelujen tulosalueella yksikköjen perustoiminta on pyritty järjestämään niin normaalina kuin se näissä olosuhteissa on ollut mahdollista. Pandemian vuoksi tehdyt muutokset yksiköissä ovat sujuneet pääsääntöisesti hyvin ja niitä on jouduttu toimeenpanemaan varsin pikaisella aikataululla. Vaikka pandemia tilanne on aiheuttanut paljon lisätyötä ja erilaisia järjestelyjä, se on myös pakottanut osaltaan toteuttamaan toimintaa uudella tavalla. Saatu kokemus on osoittanut sen, että mm. sähköisten välineiden hyödyntäminen esimerkiksi omaisten kanssa tehtävässä yhteydenpidossa on ottanut ns. digiloikan.

ARA ja Ympäristöministeriö on käynnistämässä tämän vuoden kuluessa kehittämishanketta, joka liittyy ARA -vuokratalojen korjaamiseksi ikääntyneille sopiviksi asumismuodoiksi. Asian tiimoilta on pidetty yksi kokous, johon Kajaanin kaupunki ja Kuhmon kaupunki osallistuivat. Neuvottelut ovat tältä osin kesken.

Lisäksi vanhushpalveluista on osallistuttu kuntien kanssa käytäviin palvelusopimusneuvotteluihin, jotka jatkuvat syksyllä 2020.

6. Riskienhallinta (henkilöstöriskit, omaisuusriskit, tietoturvariskit)

Vanhushpalvelujen tulosalueella on noudatettu kuntayhtymässä annettuja ohjeita ja suosituksia henkilöstöriskien, omaisuusriskien ja tietoturvariskien hallinnan osalta.

Vanhushpalvelujen tulosalueen yksiköissä on ajantasaiset palo- ja pelastussuunnitelmat, riskien ja vaarojen arviointi sekä poistumisturvallisuusselvitykset. Samoin työhyvinvointiin liittyvät suunnitelmat on päivitetty. Koko tulosalueen toimintaa ajatellen henkilöstöriskeissä keskeisimpiä asioita ovat ergonomiaan liittyvät kysymykset niin kotihoidossa kuin ympärivuorokautisissa palveluissa. Kaikissa yksiköissä työhön sisältyy paljon nostoja ja siirtoja erilaisissa, joskus haastavissakin kodinomaisissa olosuhteissa. Sen vuoksi on jatkuvasti kiinnitettävä huomiota mm. oikeisiin nosto- ja siirtotekniikkoihin. Nostoapuvälineitä on hankittu määrärahojen sallimissa rajoissa. Yhteistyötä on tehty fysioterapian kanssa ja siirtotekniikoiden ja apuvälineiden käytön merkitystä korostetaan jatkuvasti. Yksiköissä toimivat ns. ergonomiavastaavat.

Ympärivuorokautisten yksiköiden kannalta suurin vaaratekijä on tulipalon riski, joten siihen liittyviä alkusammutus- ja poistumisharjoituksia järjestetään jatkuvasti yhteistyössä paikallisten paloviranomaisten kanssa. Yksiköiden vaaroja ja riskejä on kartoitettu yhdessä henkilöstön kanssa ja kartoitusten yhteenvedot löytyvät työyksiköistä.

Haittatapahtumailmoitusten sähköinen järjestelmä (HaiPro) on yksiköissä käytössä ja sen avulla seurataan poikkeamia erilaisissa asiakkaita tai henkilöstöä kohdanneissa tilanteissa. HaiPro il-

moituksia vanhuspalvelujen tulosalueella on alkuvuoden aikana tehty kaikkiaan 674 kpl potilas-turvallisuuteen ja 303 kpl työturvallisuuteen liittyvää ilmoitusta. Ilmoitukset kohdistuivat lääkehoi-don toteuttamiseen, tiedonkulkuun, tapaturmiin sekä erilaisiin läheltä piti -tilanteisiin. Ilmoitukset on käsitelty työyksikköpalavereissa, joissa on pyritty keinoja vastaavien tilanteiden välttämiseksi jatkossa. Pandemian alkuvaiheessa huolta eri vanhuspalvelujen yksiköissä aiheutti suojainten käyttöön liittyvä usein muuttuvat kansallisen tason ohjeet sekä suojainten huono saatavuus. Pai-kallisella tasolla pandemiapäällikön toimesta saatu ohjeistus oli hyvää.

Henkilöstön saatavuus on jatkunut koko alkuvuoden erittäin haasteellisena kaikissa vanhuspal-velujen palveluissa eri puolilla Kainuuta. Koulutetun henkilöstön saatavuus on erittäin paljon vai-keutunut ja ajoittain on jouduttu rekrytoimaan myös kouluttamatonta henkilöstöä. Vanhuspalve-luista on esitetty selkeä tarve mm. lähihoitajien oppisopimuskoulutukselle, sillä tulosalueelta tulee eläköitymään vuosina 2021 - 2029 yli 200 lähi- ja sairaanhoitajaa ja on ennakoitu, että valmistu-vien hoitajien määrä ei riitä kattamaan näitä tarpeita. HTV:n seurannan osalta vanhuspalvelujen toteuma 1-6 kk on 920 verrattuna vuositavoitteeseen 924.

Henkilökunta on joutanut tässä vaikeassa henkilöstö tilanteessa kiitettävästi. Tuplavuorojen te-keminen ja vapaapäivien siirtäminen ovat arkea eri yksiköissä. Toki tämä on vaikuttanut henki-löstön työhyvinvointiin ja työntekijöiden jaksaminen on paikoitellen koetuksella useissa yksi-köissä. Lisäksi suurten ylityömäärien maksaminen rahana työntekijöille tulee kalliiksi.

Sen sijaan henkilöstön sairauspoissaolojen määrä on alkuvuoden aikana laskenut. Kalenteripäi-vinä mitattuna sairauspoissaolot ajalla 1.1.20 - 30.6.20 oli 10 995 (ed. vuonna vastaava luku oli 14 093) ja työpäivinä mitattuna määrä oli 7 582 (ed. vuonna vastaava luku oli 9 775).

Potilas- ja sosiaaliamiehen raportit eivät ole käytettävissä vielä tämän vuoden osalta, mutta saatuihin palautteisiin on reagoitu välittömästi niiden ilmannuttua.

Tietoturvaan liittyviä riskejä ei ole alkuvuoden osalta kirjattu vanhuspalveluissa. Turvapuhelinjär-jestelmässä on ollut muutamia poikkeustilanteita alkuvuoden aikana.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston työsuojelu teki tarkastuksen Kajaanin kotihoitoon 18.2.20. Tarkastuksen johdosta ko. yksikkö sai kehotuksen lisäselvitysten tekemiseksi ja siihen vastattiin annetussa määräajassa. Selvitys oli riittävä ja asian käsittely PSAVI:ssa päättyi siltä osin. Myös PSAVI:n työsuojelupiiri teki Kajaanin kotihoitoon tarkastuksen 26.2.2020 ja sen tiimoilta annettiin vastineet ja asian käsittely päättyi.

Vanhuspalvelujen yksiköiden käytössä olevissa useissa toimitiloissa on erilaisia haasteita mm. sisäilmaongelmia, joihin ollaan hakemassa ratkaisuja ja vuokranantajien/kuntien kanssa on alku-vuoden aikana pidetty yhteistyöpalavereja. Tulevia korjaustarpeita on osittain aikataulutettu, osit-tain remontointisuunnitelmien käsittely yhteistyössä jatkuu.

Kokonaisuutena vanhuspalvelujen palvelurakenne on Kainuussa edelleen hyvällä tasolla kansal-lisesti tarkasteltuna. Tulosalueen sisällä on määritelty palvelurakenteen tavoitetaso vuoteen 2030 saakka ja sen mukaan palvelurakennetta tulee edelleen keventää. Tämän lisäksi tulee koko ajan tarkastella oman toiminnan ja ostopalvelujen suhdetta. Painopistettä tulee siirtää sen mukaan, mikä on kokonaistaloudellisesti edullisinta järjestää.

Asiakkaiden palvelutarpeen arviointi on toteutunut vanhuspalvelulain asettamien velvoitteiden mukaisesti. (Taulukko 1)

Palvelu	Keskimääräi-nen odotus-aika (vrk)	Lisätietoja:
Kotihoito		Palvelutarpeen mukaan. Kiireellisessä tilanteessa asiakas saa palvelun heti.
Omaishoidontuki	15 vrk	Myönnetään hakemusta seuraavan kuun alussa.

Ympäri vuorokautinen hoito (laitoshoito ja tehostettu palveluasuminen)	56	
Palvelutarpeen arviointi	1-7	Sosiaalihuoltolain (36§) mukainen palveluntarpeen arviointi aloitetaan viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä yhteydenotosta. Kiireellinen palveluntarpeenarviointi aloitetaan välittömästi tai seuraavana arkipäivänä.

Eija Tolonen
vanhuspalvelujohtaja

Ympäristöterveydenhuolto

1. Talouden seuranta ja raportointi

Talouden hoidossa on noudatettu organisaatiossa annettuja ohjeita. Talousarvio ja suunnitelma vuodelle 2020 tehtiin annettujen ohjeiden mukaisesti. Taloushallinnosta saadut raportit on käsitelty tulosalueen johtoryhmässä ja vastuualueiden palavereissa. Poikkeamien syyt on selvitetty.

Ympäristöterveydenhuollon käyttösuunnitelman (TA 20 -1.880, KS 20 -1.965 milj. euroa) puolen vuoden toteuma on 50,5 %. Toimintatuotot ovat 32,9 % ja toimintakulut 47,1 % käyttösuunnitelmaan verrattuna. Tulokertymään vaikuttaa pandemiatilanne COVID-19. TA 20:een on käyttösuunnitelmassa lisätty subventioihin 85 000 euroa.

2. Organisaatorakenne

Ympäristöterveydenhuollon tulosalue jakaantuu kahteen vastuualueeseen: terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto. Kajaanin Vesi -liikelaitoksen / Kainuun kuntien hankintarenkaan kilpailuttaman ympäristölaboratorionäytteiden analyysipalvelujen toimittajaksi on valittu sopimuskaudelle 2020 - 2024 Eurofins Ahma Oy. Toiminta alkaa 1.8.2020. Analyysipalvelujen toimittaja vaihtuu, aiemmin se on ollut Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy 1.6.2016 alkaen.

Praktikoiden sijaisten rekrytointi on hankaloitunut erityisesti lyhytaikaisten sijaisten osalta. Tähän on reagoitu niin, että hygieenikkoeläinlääkäri on tehnyt viikonloppupäivystyksiä ja praktikoiden lomien sijaisuuksia silloin, kun niitä ei muutoin ole pystytty järjestämään.

3. Vastuut ja valtuuksien jako

Ympäristöterveydenhuollon tulosalueen osalta johtamisjärjestelmä noudattaa päätettyä sosi-aali- ja terveystoimen organisaatorakennetta.

Ratkaisu- ja päätösvaltaa on delegoitu voimassa olevien ohjeiden ja säännösten mukaisesti. Viranhaltijoiden toimivaltansa puitteissa tekemät päätökset on dokumentoitu.

4. Omaisuuksien hankinta ja luettelointi

Omaisuuksien hankinnassa ja luetteloinnissa on noudatettu organisaatiossa annettuja ohjeita. Hankinnat on tehty keskitetysti hankintatoimiston kautta. Investointihankintoja vuodelle 2020 ei ole.

5. Toimintaketjut

Ympäristöterveydenhuollon laatukäsikirjaa on päivitetty vastaamaan laadunhallintajärjestelmää ISO 9001:2015. Laadunhallintatyön avulla parannetaan palvelun laatua ja sovitaan yhteisistä työ- ja toimintakäytännöistä.

Ympäristöterveydenhuollon viranomaistoiminnan osalta lainsäädäntö asettaa osalle toimintaa suunnitelma- ja raportointivelvollisuuden. Suunnitelmien toteutumista seurataan vastuualuepalavereissa. Vuotta 2020 koskevat toteumatiedot kootaan vuosiraporttiin, joka toimitetaan sähköisen kyselyn kautta keskusvirastoon maaliskuun 2021 loppuun mennessä. Puolen vuoden toteuma tavoitteeseen nähden on 20,2 %. Toteumaan vaikuttaa pandemia COVID-19, koska keskusvirastojen ohjeiden mukaan tehtiin vain kiireelliset valvontakäynnit.

Talous- ja uimavesivalvonnan osalta on tutkimustulosten raportointivelvollisuus PSAVI:lle. Näiden osalta suunnitelmat ovat toteutuneet. Riskinarvioinnilla ja sen kehittämällä pyritään vaikuttamaan valvonnan tehokkuuteen ja oikeaan kohdentumiseen. Tehokkuutta ja vaikuttavuutta pyritään lisäämään myös työnjakoa uudistamalla. Terveysvalvonnassa 2019 aloitettua tiimityöskentelyä kehitetään.

Ympäristöterveydenhuollon resurssivajaus on todettu useassa yhteydessä: Pohjois-Suomen AVI:n auditoinnin yhteydessä, valtiontalouden tarkastusviraston (7/2014) selvityksessä ja PS AVI:n arviointi- ja ohjauskäynnin 2017 raportissa.

6. Riskienhallinta (henkilöstöriskit, omaisuusriskit, tietoturvariskit)

Työympäristön riskitekijöihin puututaan niiden ilmetessä ja ennaltaehkäisemällä. HaiPro-ilmoituksia on tehty eläinlääkintähuollon tapaturmista ja vaaratilanteista. Ilmoitukset käsitellään henkilökunnan kanssa ja pyritään löytämään ratkaisuja vaarojen ja tapaturmien ennaltaehkäisemiseksi. Eläinlääkäreiden vastaanotoille on hankittu turvallisuutta lisääviä hälyttimiä. Terveysvalvonnan Kajaanin toimipisteeseen on laadittu pelastussuunnitelma. Pohjois-Suomen AVI:n pieneläinvastaanottojen tarkastuksissa havaitut puutteet on korjattu. Hyrynsalmen vastaanoton eläinlääkäri on väistötiloissa kunnanvirastolla vastaanottotilojen sisäilmaongelmien vuoksi. Valmiussuunnitelmaa, häiriötilannesuunnitelmaa sekä vesi- ja elintarvikeperäisten epidemioiden selvittämistä koskevaa suunnitelmaa on päivitetty. Talousveden laatuun liittyviä riskejä arvioidaan ja hallitaan yhdessä talousvettä toimittavien laitosten kanssa uudistuneen lainsäädännön mukaisesti.

Osassa ympäristöterveydenhuollon toimipisteitä on tehty turvallisuuskävely, jolla pyritään ehkäisemään vaaratilanteita työpaikan sisällä ja ulkona. Tietosuojakoulutukseen on osallistuttu, informaatiolomakkeet on viety nettiin ja tulosalueen tietoturva- ja tietosuojavastaava on valittu.

Päivi Nykänen
ympäristöterveysjohtaja